

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

«ΞΕΠΛΥΜΑ ΜΑΥΡΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ: ΝΕΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ»

Του

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΝΙΚ. ΖΗΣΗ

**Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη
Λογιστική και Χρηματοοικονομική**

Θεσσαλονίκη 2020

Αφιερώνεται στην μνήμη του παππού μου

Γεώργιου Λάνταβου,

που έφυγε φέτος από κοντά μας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Πρωτίστως, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες και την αμέριστη ευγνωμοσύνη μου, στους γονείς μου, Νικόλαο και Ευαγγελία, για την αέναη και ανιδιοτελή στήριξη τους, ηθική και οικονομική, καθ'όλη την διάρκεια των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών μου σπουδών, στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Στη συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επ. καθηγητή, κ. Λαδά Ανέστη, για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε στην ανάθεση ενός άκρως επίκαιρου και ενδιαφέροντος θέματος αλλά και για την καθοδήγηση του, κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλο το διδακτικό προσωπικό και τους καθηγητές του ΠΜΣ στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική, οι οποίοι σε πρωτόγνωρες συνθήκες, εν μέσω πανδημίας, ανταποκρίθηκαν με μεγάλη επιτυχία στο έργο τους, και μας παρείχαν γνώσεις που κρίνονται ιδιαίτερα χρήσιμες για την επαγγελματική και ακαδημαϊκή μου εξέλιξη.

Τέλος, δεν θα μπορούσα να παραλείψω να ευχαριστήσω τους συμφοιτητές και φίλους μου, για την συνεργασία και την ανταλλαγή απόψεων και προβληματισμών, κατά την διάρκεια των σπουδών μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία μελετά το δυναμικό φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες σε διεθνές επίπεδο. Αρχικά γίνεται αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει το φαινόμενο αυτό. Παρουσιάζονται σημαντικά θεσμικά όργανα, ελεγκτικές και εποπτικές αρχές, Συμβούλια αλλά και Ευρωπαϊκές Οδηγίες και νομοθεσίες, ο σκοπός των οποίων είναι ο περιορισμός και η καταστολή αυτού του νοσηρού φαινομένου. Εν συνεχεία γίνεται μία προσπάθεια θεωρητικής προσέγγισης του φαινομένου, σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία, αναλύοντας όλα τα είδη των εγκλημάτων από τα οποία αποκομίζονται χρηματικά οφέλη αλλά και παρουσιάζοντας θεωρητικά μοντέλα ώστε να κατανοηθούν οι διαδικασίες που ακολουθούν οι εγκληματίες ώστε να «μεταμφιέσουν» τα παράνομα έσοδά τους. Τέλος, γίνεται μια διεξοδική ανάλυση των μεθόδων και των τεχνικών που χρησιμοποιούν οι εγκληματίες, ώστε να διοχετεύσουν στην οικονομία τα έσοδά τους ως νομίμως αποκτηθέντα, με έμφαση στις σύγχρονες μεθόδους, για την υλοποίηση των οποίων απαιτείται η αξιοποίηση της τεχνολογίας αλλά και η εφαρμογή καινοτομικών ιδεών.

Λέξεις Κλειδιά: ξέπλυμα χρήματος, νομιμοποίηση εσόδων, εγκληματικές δραστηριότητες, νέες μέθοδοι

ABSTRACT

This thesis aims to examine the dynamic and constantly evolving phenomenon of money laundering on an international scale. Initially, the legal background of that phenomenon is described. In addition, the most important institutions, supervisory authorities, Councils, European Directives and legislation, dealing with this issue, are presented. Moreover, there is a theoretical approach based on the current bibliography, analyzing crimes and incidents which cause illegal financial profit. Some theoretical models which can help the reader understand how the criminals try to legalize their illegal income are also presented. Finally, there is a detailed analysis of the methods and the techniques used by the criminals to launder their illegal money and present it as legal. Emphasis is placed on the advanced technology and the innovative ideas that are used to achieve that goal.

Keywords: money laundering, money legalization, crimes, new methods

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ :

Στην Ελληνική γλώσσα:

A.E.	-Ανώνυμη Εταιρία
ΑΑΔΕ	-Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων
E.E.	-Ευρωπαϊκή Ένωση
EK	-Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς
ΝΠΔΔ	-Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΟΗΕ	-Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΤτΕ	-Τράπεζα της Ελλάδος

Στην Αγγλική Γλώσσα

AML	-Anti Money Laundering
APG	-Asia/Pacific Group on Money Laundering
CFATF	-Caribbean Financial Action Task Force
EAG	-Eurasian Group
ESAAMLG	-Eastern and Southern Africa Anti-Money Laundering Group
FATF	-Financial Action Task Force
FBI	-Federal Bureau of Investigation
FIU	-Financial Intelligence Units
FSB	-Financial Stability Board
FSF	-Financial Stability Forum
GABAC	-Task Force on Money Laundering in Central Africa
GAFILAT	-Financial Action Task Force of Latin America
GIABA	-Inter Governmental Action Group against Money Laundering in West Africa
MENAFATF	-Middle East and North Africa Financial Action Task Force
MONEYVAL	-Council of Europe Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism
TBML	-Trade Based Money Laundering

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	iv
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	v
ABSTRACT	vi
ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ	vii
Κατάλογοι Διαγραμμάτων & Screenshots	xii
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	1
1.2 Σκοπός Εργασίας και Ερευνητικά Ερωτήματα	2
1.3 Δομή Εργασίας.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	5
2.1 Εισαγωγή.....	5
2.2 Έρευνες Σχετικές με το Ξέπλυμα Χρήματος	5
2.3 Συμπεράσματα	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	11
3.1 Εισαγωγή.....	11
3.2 Διεθνές Νομοθετικό Πλαίσιο	12
3.2.1 Η σύμβαση της Βιέννης.....	12
3.2.2 Financial Action Task Force.....	14
3.2.3 Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας – FSB	17
3.2.4 Egmont Group	17
3.3 Ευρωπαϊκό Νομοθετικό Πλαίσιο	18
3.3.1 Η Σύμβαση του Στρασβούργου	18
3.3.2 Η Οδηγία 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.....	19
3.3.3 Financial Intelligence Units (FIU).....	20
3.3.4 Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την Αξιολόγηση των Μέτρων κατά της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας – MONEYVAL	21
3.4 Ελληνικό Νομοθετικό Πλαίσιο	22
3.4.1 Ο Νόμος για την νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (Ν 3691/2008).....	22
3.4.2 Αρμόδιες Εποπτικές Αρχές στην Ελλάδα.....	23

3.5 Συμπεράσματα	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4° ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ...	26
4.1 Εισαγωγή.....	26
4.2 Εγκληματικές Δραστηριότητες	27
4.3 Οικονομικά Εγκλήματα	28
4.4 Κυβερνοέγκλημα.....	30
4.5 Ξέπλυμα χρήματος.....	32
4.5.1 Εισαγωγή	32
4.5.2 Τα μοντέλα των κύκλων	32
4.5.3 Το τελεολογικό μοντέλο	33
4.5.4 Τα μοντέλα των φάσεων.....	34
4.5.5 Το αμερικανικό μοντέλο των τριών φάσεων.....	35
4.6 Συμπεράσματα	36
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5° ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	38
.....	38
5.1 Εισαγωγή.....	38
5.2 Εκσυγχρονισμένες μέθοδοι νομιμοποίησης παράνομων εσόδων	38
5.2.1 Ξέπλυμα χρήματος μέσω των επιχειρήσεων εμπορίας τιμαλφών	38
5.2.2 Ξέπλυμα χρήματος μέσω του διεθνούς εμπορίου – TBML Method	40
5.2.3 Ξέπλυμα χρήματος μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος	42
5.2.3.1 Η περίπτωση της HSBC	42
5.2.4 Ξέπλυμα χρήματος μέσω της αγοράς των αντικών	43
5.2.5 Ξέπλυμα χρήματος μέσω της αγοράς των ακινήτων	45
5.2.6 Ξέπλυμα χρήματος μέσω των συμβουλευτικών εταιρειών	47
5.3 Η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων στον ψηφιακό κόσμο.....	49
5.3.1 Ξέπλυμα χρήματος μέσω των κρυπτονομισμάτων.....	49
5.3.2 Ξέπλυμα χρήματος μέσω της βιομηχανίας των διαδικτυακών βιντεοπαιχνιδιών	52
5.3.3 Το Φαινόμενο Gold Farming.....	54
5.3.4 Ξέπλυμα Χρήματος μέσω του διαδικτυακού τζόγου	56
5.4 Συμπεράσματα	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6° ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	59

6.1 Συμπεράσματα	59
6.2 Περιορισμοί.....	60
6.3 Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα.....	61
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	62

Κατάλογοι Διαγραμμάτων & Screenshots

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1 : Μέγεθος της αγοράς του κλάδου ακινήτων.....45

Διάγραμμα 2: Μέγεθος της παγκόσμιας αγοράς παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών.....47

Κατάλογος Διαγραμμάτων Ροής

Διάγραμμα ροής 1: Διάγραμμα Ροής χρημάτων για περιπτώσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω διαδικτυακού τζόγου.....57

Κατάλογος Φωτογραφιών/Screenshots

Screenshot 1: Στιγμιότυπο οθόνης από την διαδικτυακή πλατφόρμα αγοραπωλησιών Playerauctions.com, στην υποενότητα World of Warcraft EU game accounts, όπου πωλούνται ολόκληροι λογαριασμοί ηλεκτρονικών παιχνιδιών (23/09/20).....54

Screenshot 2: Στιγμιότυπο οθόνης από την διαδικτυακή πλατφόρμα αγοραπωλησιών g2g.com, στην υποενότητα League of Legends, όπου πωλούνται υπηρεσίες power leveling για το συγκεκριμένο διαδικτυακό βιντεοπαιχνίδι (23/09/20).....55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Η ανατομία του καπιταλισμού στην σύγχρονη κοινωνία, σε συνδυασμό με την τεχνολογική ανάπτυξη, την καινοτομία αλλά και τους υψηλούς δείκτες οικονομικής ευημερίας που διατηρούνται στις δυτικές χώρες, δεν παρουσιάζει μόνο οφέλη. Αντίθετα, σε ορισμένες περιπτώσεις, το οργανωμένο έγκλημα εκμεταλλεύεται τέτοιες συνθήκες ώστε να αναπτυχθεί. Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες που συχνά αναφέρεται ως ξέπλυμα χρήματος, αποτελεί ένα βαρύνουσα σημασίας διεθνές πρόβλημα με σημαντικές αρνητικές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις. Το ξέπλυμα χρήματος αφορά την προσπάθεια των εγκληματιών να διοχετεύσουν στην αγορά και την πραγματική οικονομία, έσοδα ή κέρδη τα οποία έχουν αποκτήσει από παράνομες ή εγκληματικές ενέργειες.

Οι ενδιαφερόμενοι εγκληματίες για να επιτύχουν τον απώτερο σκοπό τους, χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές και μεθόδους. Με την εξέλιξη της τεχνολογίας, οι δράστες δεν χρησιμοποιούν μόνο τις παραδοσιακές μεθόδους ξεπλύματος χρημάτων που συνεχίζουν να είναι αποτελεσματικές, αλλά προσαρμόζονται στα νέα δεδομένα και εφευρίσκουν νέες καινοτόμες τεχνικές, ώστε να μεταμφιέσουν τα παράνομα προέλευσης χρήματα τους και να μην γίνουν αντιληπτοί από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές.

Οι διαστάσεις που λαμβάνει το φαινόμενο αυτό, είναι μεγάλες και συνεχώς διευρύνονται. Διαρκώς έρχονται στο προσκήνιο νέες αποκαλύψεις για υποθέσεις μεγάλων εταιρειών και τραπεζικών ιδρυμάτων που εμπλέκονται με τέτοιες παράνομες δραστηριότητες. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου, αποτελεί προϋπόθεση για την διατήρηση της ομαλότητας στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα αλλά και για την διαφύλαξη της ευημερίας των κοινωνιών. Για να μην διεισδύσουν τέτοια φαινόμενα διαφθοράς και εγκληματικότητας στις κοινωνίες, τα κράτη συντάσσουν και θέτουν σε ισχύ νόμους και

διατάγματα σχετικά με την καταστολή του φαινομένου, ιδρύοντας και εξουσιοδοτώντας για τον σκοπό αυτό, Όργανα, Επιτροπές, Συμβούλια κ.ά.

1.2 Σκοπός Εργασίας και Ερευνητικά Ερωτήματα

Καθίσταται σαφές ότι το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες αποτελεί ένα δυναμικό φαινόμενο, το οποίο εξελίσσεται συνεχώς. Σε ένα πλήρως ψηφιακό κόσμο, αναδύονται διαρκώς τεχνολογικές εξελίξεις και καινοτομίες που αξιοποιούν οι εγκληματίες ώστε να ελαχιστοποιήσουν τις πιθανότητες εντοπισμού των αξιόποινων πράξεών τους. Επίσης είναι κοινώς παραδεκτό ότι το γεγονός αυτό, αποτελεί ένα φαινόμενο που απασχολεί το παγκόσμιο χρηματοοικονομικό σύστημα και τα κράτη διεθνώς.

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας, είναι να συνεισφέρει στη μελέτη και την ανάλυση του φαινομένου του ξεπλύματος χρήματος και όλων των θεμάτων που είναι συνυφασμένα με αυτό αλλά παράλληλα να συμπληρώσει με ορισμένα επιπρόσθετα στοιχεία την ακαδημαϊκή βιβλιογραφία και αρθρογραφία που σχετίζεται με αυτού του είδους τις παράνομες οικονομικές δραστηριότητες και συναλλαγές, δίνοντας βαρύτητα στις τεχνικές νομιμοποίησης των παράνομων εσόδων.

Τα ερευνητικά ερωτήματα της εργασίας στα οποία επιχειρείται να δοθεί απάντηση είναι τα ακόλουθα:

- Ποιες είναι οι σύγχρονες μέθοδοι και τεχνικές που χρησιμοποιούν οι εγκληματίες ώστε να νομιμοποιήσουν τα παράνομη προέλευσης έσοδά τους;
- Είναι επαρκές το θεσμικό πλαίσιο σε παγκόσμια κλίμακα για την αντιμετώπιση του φαινομένου;
- Είναι επιτακτική η ανάγκη αποτελεσματικής διακρατικής συνεργασίας για τον σκοπό αυτό;

1.3 Δομή Εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία χωρίζεται σε έξι κεφάλαια εκ των οποίων το παρόν (πρώτο), αποτελεί την Εισαγωγή.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η βιβλιογραφική επισκόπηση, όπου παρατίθενται σε συνοπτική μορφή, διεθνή και ελληνικά σχετικά ακαδημαϊκά άρθρα και μελέτες, τα οποία είναι δημοσιευμένα ή προς δημοσίευση, σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά. Τα εν λόγω άρθρα έχουν ως ερευνητικό πεδίο το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ευρύτερα, αλλά με έμφαση την ανάλυση των μεθόδων ξεπλύματος χρήματος, δίνοντας βαρύτητα στις νέες.

Στο τρίτο κεφάλαιο, προσεγγίζεται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το φαινόμενο του ξεπλύματος του βρώμικου χρήματος ως εγκληματική ενέργεια. Πιο συγκεκριμένα γίνεται μία προσπάθεια ανάλυσης του ελληνικού νομοθετικού πλαισίου, του ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου αλλά και όσων ισχύουν σε διεθνές επίπεδο. Επίσης γίνεται εκτενής αναφορά σε σημαντικές Συμβάσεις, Συμβούλια, ομάδες, Επιτροπές, εποπτικές αρχές, και άλλα σώματα που στοχεύουν στην καταπολέμηση του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, γίνεται μία θεωρητική προσέγγιση τόσο των παράνομων δραστηριοτήτων μέσω των οποίων οι εγκληματίες αποκομίζουν χρηματικά οφέλη, όσο και των διαδικασιών νομιμοποίησης εσόδων από αυτές. Τέλος, για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου του ξεπλύματος χρημάτων γίνεται ανάλυση στα θεωρητικά μοντέλα όπως αυτό των κύκλων, το τελεολογικό κ.ά.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, το οποίο αποτελεί και το πιο σημαντικό μέρος της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αναλύονται οι μέθοδοι και οι τεχνικές που χρησιμοποιούν οι ενδιαφερόμενοι εγκληματίες ώστε να ξεπλύνουν τα χρήματά τους. Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται οι μέθοδοι που απασχολούν διαχρονικά τις αρχές, αλλά με τις προσαρμογές που επιτάσσει για αυτούς η σημερινή εποχή, ενώ στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται οι υπερσύγχρονες τεχνικές που εφευρίσκουν οι επιτήδριοι για να νομιμοποιήσουν τα παράνομη προέλευσης έσοδα τους.

Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας, παρουσιάζονται τα τελικά συμπεράσματα, οι περιορισμοί τους οποίους αντιμετώπισα κατά τη διάρκεια της εκπόνησής της αλλά και οι προτάσεις μου για μελλοντική έρευνα γύρω από το φαινόμενο του ξεπλύματος χρημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1 Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο, γίνεται μία προσπάθεια καταγραφής των νεότερων και ιδιαίτερα βαρυσήμαντων επιστημονικών άρθρων και ερευνών που έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά και εκδόσεις κυρίως στην διεθνή αλλά και εγχώρια ακαδημαϊκή κοινότητα. Περιλαμβάνονται μελέτες και έρευνες που καλύπτουν μεγάλο εύρος του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι περισσότερες μελέτες ωστόσο εστιάζουν στις καινοτόμες και σύγχρονες μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούν οι εγκληματίες στην προσπάθεια τους να ξεπλύνουν τα παράνομα χρήματα τους. Τέλος αρκετά άρθρα αναφέρονται στο θεσμικό πλαίσιο που διέπει το φαινόμενο αυτό, την ανάγκη αποτελεσματικής διακρατικής συνεργασίας αλλά και τους διακριτούς ρόλους που πρέπει να έχουν οι κρατικοί μηχανισμοί και τα πιστωτικά ιδρύματα.

2.2 Έρευνες Σχετικές με το Ξέπλυμα Χρήματος

Ο Teichmann (2019) έχοντας διασυνδέσεις στην Ευρώπη λόγω του επαγγέλματός του (πραγματοποιεί σεμινάρια σε υπεύθυνους συμμόρφωσης), κατάφερε να πραγματοποιήσει συνέντευξη σε 50 εγκληματίες που ξεπλένουν χρήματα και σε 50 υπεύθυνους συμμόρφωσης, με σκοπό να μελετήσει σε βάθος νέες μεθόδους και τάσεις ξεπλύματος χρημάτων διατηρώντας την ανωνυμία των ερωτώμενων. Έχοντας ποικιλία στις ηλικίες, στις εθνικότητες αλλά και στις επαγγελματικές ιδιότητες των ερωτώμενων, κατέληξε στα εξής στοιχεία όσον αφορά τους κλάδους που είναι πιο επιρρεπείς στην διαδικασία ξεπλύματος χρήματος:

- 87% θεωρούν ότι μέσω συμβουλευτικών εταιρειών μπορεί να ξεπλυθεί χρήμα χωρίς μεγάλο ρίσκο.
- 75% θεωρούν ότι μέσω του τραπεζικού συστήματος μπορεί να ξεπλυθεί χρήμα χωρίς μεγάλο

ρίσκο.

- 83% θεωρούν ότι μέσω των αγορών αρχαιοτήτων & αντικών μπορεί να ξεπλυθεί χρήμα χωρίς μεγάλο ρίσκο.

- 89% θεωρούν ότι μέσω των αγορών ακινήτων μπορεί να ξεπλυθεί χρήμα χωρίς μεγάλο ρίσκο.

Η καινοτομία της εν λόγω έρευνας έγκειται στο γεγονός ότι οι πληροφορίες λαμβάνονται από εγκληματίες που δρουν αυτή τη στιγμή ενώ οι προηγούμενες δημοσιεύσεις άρθρων, αντλούν στοιχεία από εγκληματίες που έχουν ήδη συλληφθεί. Τέλος, ο συγγραφέας στο εν λόγω άρθρο του, με τίτλο «Recent Trends in Money Laundering», καταλήγει στην αναγκαιότητα της παγκόσμιας συνεργασίας για την αντιμετώπιση τέτοιων εγκλημάτων, αλλά εμμένει και στον περιορισμένο ρόλο που πρέπει να έχουν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις (τράπεζες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα), τονίζοντας ότι εξουσιοδότηση με διευρυμένες αρμοδιότητες, πρέπει να έχουν κυρίως τα κρατικά όργανα επιβολής του νόμου.

Οι Falker και Teichmann (2020), κυρίως μέσω της μεθόδου video chat, κατάφεραν να πάρουν συνεντεύξεις από εγκληματίες και αξιωματούχους που ασχολούνται με το ξέπλυμα χρήματος με αποτέλεσμα να αντλήσουν σημαντικές πληροφορίες για τους τρόπους ξεπλύματος χρήματος μέσω των κρυπτονομισμάτων. Πιο συγκεκριμένα αναλύονται τα πασίγνωστα Bitcoin & Libra, αναφέροντας και τις διαφορές τους. Στο παρόν άρθρο αναλύονται επίσης συγκεκριμένες μέθοδοι ξεπλύματος παράνομων χρημάτων όπως:

- Χρησιμοποίηση μη συμμορφωμένων ανταλλακτηρίων κρυπτονομισμάτων, όπου γίνονται ανταλλαγές μεταξύ διαφόρων αγορών και κρυπτονομισμάτων.
- Χρησιμοποίηση ψηφιακών πορτοφολιών στο DarkNet (δίκτυο επικάλυψης, που προσεγγίζεται μόνο με συγκεκριμένο λογισμικό, διαμορφώσεις, ή άδειες, χρησιμοποιώντας συχνά πρωτόκολλα και θύρες μη τυποποιημένων επικοινωνιών). Σε αυτήν την διαδικασία αξιοποιούνται και τα λεγόμενα Mixers & Tumblers. Τέλος, οι συγγραφείς στο εν λόγω άρθρο τους, με τίτλο «Money Laundering Through Cryptocurrencies», συμπεραίνουν ότι τα κρυπτονομίσματα είναι ενδεδειγμένη μέθοδος για ξέπλυμα χρήματος λόγω της έλλειψης ταυτοποίησης χρηστών αλλά και του ασαφούς νομικού πλαισίου που τα διέπει, χωρίς όμως να υποτιμούν τα ρίσκα που υπάρχουν για τους εγκληματίες. Επίσης προτείνουν στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να διακόψουν τις συναλλαγές με κρυπτονομίσματα αφού τα οφέλη ως προς τις ίδιες είναι λιγότερα από τα προβλήματα που προκύπτουν μακροπρόθεσμα.

Ο Teichmann (2020) μας παρουσιάζει πώς οι “εγκληματίες του λευκού κολάρου” ξεπλύνουν χρήματα μέσω της αγοράς τιμαλφών και κοσμημάτων. Η μεθοδολογία της έρευνάς του είναι ανώνυμες συνεντεύξεις από εγκληματίες και αξιωματούχους. Μας περιγράφει τις δύο βασικότερες μεθόδους:

- Εάν πρόκειται για μεγάλες ποσότητες χρημάτων, οι εγκληματίες προσανατολίζονται στην ίδρυση πραγματικών εμπορικών επιχειρήσεων κοσμημάτων.
- Εάν πάλι πρόκειται για μικρές ποσότητες χρημάτων, οι εμπλεκόμενοι φαίνεται να επιλέγουν ως καταλληλότερη μέθοδο την αγορά κοσμημάτων και την αποθήκευσή τους μέχρις ότου ωριμάσουν οι συνθήκες για την μεταπώληση.

Καταλήγει επίσης στο συμπέρασμα ότι ιδιαίτερα οι επιχειρήσεις τιμαλφών και κοσμημάτων είναι περισσότερο επιρρεπείς στο ξέπλυμα χρήματος και προτείνει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην εκπαίδευση των ελεγκτών πάνω σε αυτή την αγορά ώστε να αποτρέπουν με αποτελεσματικότερο τρόπο την εγκληματικότητα αυτού του είδους. Τέλος, ο συγγραφέας στο εν λόγω άρθρο του με τίτλο «Money Laundering in the Jewellery Business», προτείνει να καθιερωθεί χαμηλό όριο συναλλαγών με μετρητά, στις αγοραπωλησίες αυτής της κατηγορίας των αγαθών, αλλά και ταυτοποίηση των συναλλασσόμενων με σκοπό τον περιορισμό των εγκλημάτων ξεπλύματος χρημάτων.

Η Chambers-Jones (2018), ερευνά την προσέγγιση του κράτους του Ηνωμένου Βασιλείου και των υπηρεσιών του, όσον αφορά την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στον ψηφιακό κόσμο. Αναλύονται καινοτόμες μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι εγκληματίες για να ξεπλύνουν χρήματα μέσω ηλεκτρονικών παιχνιδιών, επικοινωνιών, ηλεκτρονικών πληρωμών αλλά και μέσω της αγοράς πολύτιμων ψηφιακών μετάλλων. Επιπρόσθετα παρουσιάζει και αναλύει περιπτώσεις εταιρειών που ενεπλάκησαν σε εγκλήματα νομιμοποίησης παράνομων εσόδων (Virtual Money Inc.), αλλά και μεθόδων που βγήκαν στο φως της δημοσιότητας στο παρελθόν. Τέλος, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι κυβερνήσεις και οι θεσμοί αδυνατούν να ελέγξουν και να ρυθμίσουν το ξέπλυμα που γίνεται μέσω ψηφιακών χρημάτων λόγω της πολυπλοκότητάς τους.

Ο Hataley (2020), έχει σκοπό να εξετάσει τη σχέση του ξεπλύματος χρήματος που είναι βασισμένο στο εμπόριο, και του οργανωμένου εγκλήματος. Ο συγγραφέας αναλύει με λεπτομέρειες, τις τεχνικές ξεπλύματος χρήματος, που πραγματοποιούνται μέσω του διεθνούς

εμπορίου, όπως υπερκοστολογημένα & υποκοστολογημένα τιμολόγια, πολλαπλές τιμολογήσεις, λανθασμένες περιγραφές προϊόντων, καθώς και άλλες τεχνικές. Επίσης παραθέτει προτάσεις που θα πρέπει να λάβουν υπόψη οι υπηρεσίες και οι οργανισμοί επιβολής του νόμου. Τέλος, καταλήγει με την εκτίμηση ότι όλο και περισσότεροι εγκληματίες θα συνεχίσουν να ξεπλένουν χρήματα μέσω του διεθνούς εμπορίου μιας και ο «χώρος» το ευνοεί και συνεπώς θα πρέπει να γίνει πιο αποτελεσματική αποτροπή από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Οι Cloward και Abarbanel (2020), ερευνούν τις υπερσύγχρονες τεχνικές νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες μέσω της βιομηχανίας των διαδικτυακών ηλεκτρονικών παιχνιδιών, μέσω των ψηφιακών νομισμάτων εντός των παιχνιδιών αλλά και των ψηφιακών αγαθών. Επίσης σημειώνει το γεγονός ότι κράτη όπως η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, μέσω υπηρεσιών που σχετίζονται με τα διαδικτυακά ηλεκτρονικά παιχνίδια, δημιούργησε αμειβόμενες θέσεις απασχόλησης οι οποίες όμως εμμέσως τροφοδοτούν τις παράτυπες (σε ορισμένες περιπτώσεις) αγοραπωλησίες ψηφιακών αγαθών και ευνοούν τους ενδιαφερόμενους εγκληματίες, ώστε να αξιοποιήσουν τις υπηρεσίες τους για να ξεπλύνουν παράνομα χρήματα. Λαμβάνοντας υπόψη το παραπάνω που ευνοεί κάποια κράτη στην μείωση της ανεργίας, τη πολυπλοκότητα των συναλλαγών ψηφιακών αγαθών εντός παιχνιδιών, αλλά και το ασαφές νομικό πλαίσιο γύρω από τέτοιου είδους αγαθά και νομίσματα, ο χώρος των βιντεοπαιχνιδιών ελκύει ιδιαίτερα τους ενδιαφερόμενους εγκληματίες ώστε να νομιμοποιήσουν τα παράνομη προέλευσης, χρήματα τους.

Οι Florea και Nitu (2020), στο άρθρο τους με τίτλο «Money Laundering Through Cryptocurrencies», προσπαθούν να ερευνήσουν κατά πόσο τα κρυπτονομίσματα χρησιμοποιούνται για την νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, αλλά και τον βαθμό στον οποίο υπόκεινται αποτελεσματικά σε έλεγχο από τις αρμόδιες αρχές. Καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι λόγω της μεγάλης διακύμανσης της αξίας των κρυπτονομισμάτων, αυτά είναι ιδιαίτερα ελκυστικά για τους ενδιαφερόμενους εγκληματίες. Επίσης, συμπεραίνουν πως εάν δεν εφαρμοστούν οι κατάλληλες πολιτικές AML (Anti Money Laundering), η χρήση κρυπτονομισμάτων στο ξέπλυμα χρήματος, θα κλονίσει τις οικονομίες παγκοσμίως.

Ο Fiedler (2013), στο άρθρο του με τίτλο «Online Gambling as Game Changer to Money Laundering?», ερευνά τις νέες μεθόδους νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες μέσω των διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών και ξεχωρίζει τρεις επιμέρους

περιπτώσεις, ανάλογα με το εάν έχει προηγηθεί η εγκληματική πράξη που παράγει τα χρήματα ή όχι. Σημειώνει ότι τα παραδοσιακά καζίνο και τα πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών πλέον υπάγονται σε αυστηρούς ελέγχους, ενώ η νέα τάση του διαδικτυακού τζόγου αποτελεί ιδανικό χώρο για τους εγκληματίες που επιθυμούν να ξεπλύνουν παράνομα χρήματα. Επιπλέον, παρουσιάζει διαγράμματα και μελέτες περιπτώσεων για την καλύτερη κατανόηση των διαδικασιών. Καταλήγει με την πρόταση ότι πρέπει να γίνονται έλεγχοι στο κατά πόσο οι πάροχοι διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών εφαρμόζουν τους κανονισμούς ώστε να καταπολεμηθεί το οργανωμένο έγκλημα.

Οι Camprubi και Teichmann (2019) στο άρθρο τους με τίτλο «Money Laundering through Consulting Firms», παρουσιάζουν πιθανές τεχνικές νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στον κλάδο των συμβουλευτικών εταιρειών και ειδικότερα στην Αυστρία, την Γερμανία, το Λιχτενστάιν και την Ελβετία. Οι συγγραφείς επισημαίνουν ότι λόγω της εξαιρετικής φήμης που έχουν οι συμβουλευτικές εταιρείες στην Ευρώπη, ο κλάδος φαίνεται να είναι ιδιαίτερα ελκυστικός για τους ενδιαφερόμενους εγκληματίες ώστε να «ξεπλύνουν» τα χρήματα τους. Επίσης μέσω της έρευνας τους, εντόπισαν τα κενά και τις αδυναμίες στους ισχύοντες μηχανισμούς καταπολέμησης του φαινομένου του ξεπλύματος χρημάτων. Η μεθοδολογία της έρευνάς τους, ήταν ανώνυμες συνεντεύξεις από εγκληματίες και υπεύθυνους συμμόρφωσης.

Ο Naheem (2016), στο άρθρο του με τίτλο “Risk of Money Laundering in the US: HSBC case study”, μελετά την περίπτωση της υπερτράπεζας HSBC σε μια προσπάθεια να εντοπιστούν τα κενά στους AML κανονισμούς, αλλά και κατά πόσο οι τράπεζες συμμορφώνονται σε αυτούς. Η έρευνα κατέδειξε ότι η εταιρική κουλτούρα και υπευθυνότητα σε επίπεδο διοίκησης είχε καθοριστικό ρόλο στην άνεση με την οποία οι εγκληματίες αξιοποίησαν το τραπεζικό σύστημα για να νομιμοποιήσουν τα παράνομη προέλευσης χρήματα τους. Τέλος, τονίζει την ανάγκη αναβάθμισης του ρόλου που πρέπει να έχουν οι ορκωτοί ελεγκτές (τόσο εξωτερικοί όσο και εσωτερικοί) στις ελεγκτικές διαδικασίες που αφορούν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Οι Καραδήμας και Καραδήμα (2015) στο άρθρο τους με τίτλο «Τεχνικές Ξεπλύματος Μαύρου Χρήματος και τα Μέτρα Πρόληψης των Ελληνικών Τραπεζών», προσπαθούν να ερευνήσουν το φαινόμενο τόσο σε διεθνές, όσο και σε εθνικό επίπεδο. Επίσης αναλύουν τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους ξεπλύματος στον τραπεζικό κλάδο. Τέλος, καταλήγουν στο

συμπέρασμα ότι το πρόβλημα είναι διαχρονικό, εξελίσσεται διαρκώς αλλά και στο συμπέρασμα ότι η αποτελεσματική καταπολέμησή του απαιτεί άριστη διακρατική συνεργασία.

2.3 Συμπεράσματα

Σύμφωνα με όλες τις παραπάνω διατυπώσεις απόψεων, το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες βρίσκεται σε έξαρση τα τελευταία χρόνια. Επίσης διαφαίνεται ότι πρόκειται για ένα δυναμικό φαινόμενο, το οποίο συνεχώς εξελίσσεται και αναπτύσσεται. Οι ενδιαφερόμενοι εγκληματίες είτε εκσυγχρονίζουν τις ήδη υπάρχουσες μεθόδους, είτε εφευρίσκουν νέες ώστε να «μεταμφιέσουν» τα παράνομα χρήματα τους και κατ' επέκταση να παρεμποδίσουν το έργο των δικαστικών και των εποπτικών αρχών. Επίσης, το φαινόμενο αυτό, απασχολεί και κλονίζει το παγκόσμιο γίγνεσθαι, γεγονός που επιβάλλει την διεθνή συνεργασία. Σε αρκετές περιπτώσεις, οι θεσμοί δεν λειτουργούν αποτελεσματικά για την καταστολή τέτοιων διαδικασιών και γι αυτό το λόγο συντάσσονται τακτικά νέες Οδηγίες και τροποποιήσεις νόμων. Εάν δεν ληφθούν άμεσα, αποτελεσματικά μέτρα, αναμένεται το φαινόμενο του ξεπλύματος χρήματος να δημιουργήσει ακόμα μεγαλύτερα προβλήματα στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα, στο εγγύτερο μέλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

3.1 Εισαγωγή

Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες, είναι ένα έγκλημα που αφορά την διεθνή κοινότητα και αυτό γίνεται σαφές κατανοώντας τα ακόλουθα χαρακτηριστικά του (Καμπέρου-Ντάλτα, 2009):

1. Είναι έγκλημα που απασχολεί την διεθνή κοινότητα, διότι κατά κανόνα η νομιμοποίηση εσόδων πραγματοποιείται σε διαφορετικό κράτος από αυτό που τελέστηκε το έγκλημα από το οποίο παρήχθησαν παράνομα χρήματα. Επίσης η ίδια η διαδικασία του ξεπλύματος τελείται σε διαφορετικά στάδια, καθένα από τα οποία συνήθως πραγματοποιείται σε διαφορετική χώρα. Συνεπώς, επειδή όλα τα κράτη αποτελούν ενδιαφερόμενα μέρη σε αυτό το φαινόμενο, πρέπει να συνεργαστούν, ώστε να προστατευτούν αποτελεσματικά, παραμερίζοντας τις όποιες διαμάχες πολιτικού και διπλωματικού περιεχομένου.
2. Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, παρουσιάζει δυναμικό χαρακτήρα μέσω της συνεχούς ανακάλυψης νέων και καινοτόμων μεθόδων τέλεσής του από τους εγκληματίες, οι οποίοι δρουν σε διάφορες χώρες παγκοσμίως. Επομένως, η ανάγκη συντονισμένης και δυναμικής διακρατικής συνεργασίας είναι επιτακτική ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τέτοιες εγκληματικές πράξεις.
3. Το ξέπλυμα χρήματος μπορεί να διακινδυνεύσει αγαθά που προστατεύονται ποινικά από περισσότερα κράτη του κόσμου, τα οποία συνιστούν μία διεθνή κοινότητα. Τέτοια αγαθά μπορεί να είναι η ακεραιότητα και η σταθερότητα του διεθνούς οικονομικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος ή το υπερατομικό αγαθό της ακριβοδικίας στην κατανομή του πλούτου.

Κατά τα τελευταία χρόνια λοιπόν, λόγω της ραγδαίας σχετικοποίησης των «εθνικών συνόρων» αλλά και της έννοιας της «παγκοσμιοποίησης», το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες βρίσκεται πλέον σε μεγάλη έξαρση και συνεπώς σημειώνεται έντονη

κινητικότητα στο επίπεδο της νομοθεσίας ώστε να καταπολεμηθεί αποτελεσματικά (Τσιρίδης, 2009).

Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει μια εισαγωγή στο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει το φαινόμενο του ξεπλύματος χρήματος, όπου θα παρουσιαστούν η Συνθήκη της Βιέννης, η FATF και οι χώρες που συμμετέχουν σε αυτή, το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας αλλά και η ομάδα Egmont.

Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν συμβάσεις και Οδηγίες που ισχύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πιο συγκεκριμένα θα αναλυθεί η Σύμβαση του Στρασβούργου, η Οδηγία 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι μονάδες FIU και η επιτροπή εμπειρογνομόνων MONEYVAL.

Τέλος, όσον αφορά τα ελληνικά δεδομένα θα γίνει αναφορά στον Ν 3691/2008 (Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις), που κατήργησε όλους τους προηγούμενους, αλλά και στον Νόμο 4607/2019 ο οποίος τον τροποποιεί. Επίσης θα γίνει μία θεωρητική προσέγγιση στις εποπτικές αρχές που είναι αρμόδιες για το φαινόμενο του ξεπλύματος μαύρου χρήματος.

3.2 Διεθνές Νομοθετικό Πλαίσιο

3.2.1 Η σύμβαση της Βιέννης

Η σύμβαση της Βιέννης που σχετίζεται με τη διακίνηση ψυχοτρόπων ουσιών και ναρκωτικών φαρμάκων, επικυρώθηκε από την πλειοψηφία των κρατών διεθνώς και υιοθετήθηκε στις 19 Δεκεμβρίου του 1988.

Κύριος σκοπός της εν λόγω Συμβάσεως, είναι η αναβάθμιση της συνεργασίας, σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταξύ των ελεγκτικών, των διωκτικών και των δικαστικών αρχών, ώστε να προωθηθεί ουσιαστικά η συνέργεια μεταξύ μικρών και μεγάλων κρατών-μελών του ΟΗΕ, σύμφωνα με τους κανόνες του διεθνούς δικαίου περί σεβασμού και ισότητας (Τραγάκης, 1996).

Οι λόγοι για τους οποίους αποκτά ξεχωριστή σημασία για τις κοινωνίες ανά τον κόσμο, η Σύμβαση της Βιέννης εναντίον των ναρκωτικών ουσιών, συνοψίζονται παρακάτω:

- Για πρώτη φορά, στη διεθνή κοινότητα υπήρχε τόσο άμεση ανταπόκριση για τέτοιας μορφής σοβαρά εγκλήματα που δεν περιορίζονται στα εθνικά σύνορα της κάθε χώρας.
- Ο τρόπος προσέγγισης των αρχών και των κανόνων της Συμβάσεως αυτής, χαρακτηρίζεται συχνά ως «επαναστατική», υπό την έννοια ότι καλεί τα κράτη να πράξουν μεγάλες αλλαγές όσον αφορά το ποινικό δίκαιο, τον τρόπο ερμηνείας αλλά και εφαρμογής των κανόνων που τα διέπει.
- Λαμβάνοντας υπόψη την διατύπωση των διατάξεων της Συμβάσεως της Βιέννης, γίνεται σαφές ότι ο εσωτερικός νομοθέτης προσαρμόζει και μεταβάλλει πολλές νόρμες της ποινικής δικονομίας που ακολουθούνταν εδώ και αρκετό καιρό στο παρελθόν.
- Η συγκεκριμένη αυτή νομοθεσία ποινικού δικαίου, προϋποθέτει την αगाστή συνεργασία του χρηματοπιστωτικού κόσμου ενώ αναλαμβάνει την ευθύνη της πρόληψης και της συνδρομής στην καταστολή του εγκλήματος του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Τέλος τα κράτη που έχουν υπογράψει και επικυρώσει τη Σύμβαση της Βιέννης δια νόμου, υποχρεούνται:

1. Να ποινικοποιήσουν την πρακτική της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αλλά και να επιβεβαιώσουν ότι οι δευτερεύοντες κατηγορούμενοι, πέραν των άμεσα εμπλεκόμενων, περιλαμβάνονται στον ορισμό του.
2. Να θεσπίσουν κανόνες που αφορούν την έκδοση κατηγορουμένων για πρακτικές ξεπλύματος χρήματος, σε άλλα κράτη.
3. Να θεσμοθετήσουν διατάξεις και μηχανισμούς, για την ιχνηλάτηση, το «πάγωμα» τραπεζικών λογαριασμών και την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων προερχόμενων από εγκληματικές πράξεις.
4. Να επιτρέπουν στις αρμόδιες δικαστικές αρχές, την κατάσχεση οικονομικών στοιχείων και βιβλίων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπου κρίνεται απαραίτητο .
5. Να θεσμοθετήσουν διατάξεις, που να επιτρέπουν στα δικαστήρια να πραγματοποιούν δίκες για υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με διεθνείς διαστάσεις.

6. Να βοηθήσουν τις διοικητικές αρχές ώστε να επιτύχουν καλύτερα αποτελέσματα, μέσω τις ελεγχόμενης παράδοσης ναρκωτικών.
7. Να δεσμευτούν για στενή συνεργασία μεταξύ κρατών σε θέματα ποινικού δικαίου, είτε πρόκειται για διμερή, είτε για πολυμερή βάση.

3.2.2 Financial Action Task Force

Ως απάντηση στην όλο και αυξανόμενη ανησυχία που υπήρχε για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, η FATF ιδρύθηκε στην σύνοδο κορυφής των G-7 που έλαβε μέρος στο Παρίσι το 1989.

Η Financial Action Task Force (FATF) είναι, πρακτικά, ο παγκόσμιος «φρουρός», όσον αφορά την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Το διακυβερνητικό αυτό όργανο, θέτει τα διεθνή πρότυπα που αποσκοπούν στην αποτροπή αυτών των παράνομων δραστηριοτήτων και των προβλημάτων που προκαλούν στην κοινωνία. Ως όργανο χάραξης πολιτικής, η FATF εργάζεται με τις δυνάμεις της, ώστε να δημιουργήσει την απαραίτητη πολιτική βούληση στα κράτη που συμμετέχουν, με απώτερο σκοπό τις εξειδικευμένες εθνικές νομοθεσίες και κανονιστικές μεταρρυθμίσεις σε αυτούς τους τομείς για τα έθνη.

Η FATF έχει αναπτύξει μία λίστα με συστάσεις γνωστή και ως «FATF Recommendation» ή «FATF Standards», τα οποία «standards», διασφαλίζουν μια συντονισμένη παγκόσμια ανταπόκριση στην πρόληψη και αποτροπή του οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς και της τρομοκρατίας. Επίσης αυτή η ομάδα δράσης, βοηθά τις αρχές να «κυνηγήσουν» τα χρήματα των εγκληματιών που ασχολούνται με παράνομες ναρκωτικές ουσίες, εμπορία ανθρώπων, και άλλα απεχθή εγκλήματα. Η FATF επιδιώκει επίσης να αποτρέψει την χρηματοδότηση όπλων μαζικής καταστροφής.

Επιπλέον, η FATF παρακολουθεί συνεχώς τις εξελίξεις στις τεχνικές ξεπλύματος παράνομων χρημάτων και επιδιώκει συνεχώς την επικαιροποίηση των προτύπων της. Μια τέτοια περίπτωση που απαιτεί τέτοια αντανακλαστικά, είναι η ρύθμιση των εικονικών περιουσιακών

στοιχείων καθώς τα κρυπτονομίσματα έχουν εξέχουσα θέση στον κόσμο του παράνομου χρήματος και των κυβερνοεγκλημάτων.

Για να πετύχει αυτούς τους σκοπούς η FATF παρακολουθεί τις χώρες που συνεργάζεται ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης και αποτελεσματική εφαρμογή των προτύπων της, ενώ υποχρεώνει τις χώρες που δεν συμμορφώνονται, να λογοδοτούν.

Στην Financial Action Task Force συμμετέχουν 39 μέλη, εκ των οποίων τα 37 είναι ανεξάρτητα κράτη και τα 2 αναγνωρισμένοι οργανισμοί:

1. Αργεντινή
2. Αυστραλία
3. Αυστρία
4. Βέλγιο
5. Βραζιλία
6. Καναδάς
7. Κίνα
8. Δανία
9. *Ευρωπαϊκή Επιτροπή*
10. Φινλανδία
11. Γαλλία
12. Γερμανία
13. Ελλάδα
14. *Συμβούλιο Συνεργασίας για τα Αραβικά Κράτη του Κόλπου*
15. Χονγκ Κονγκ, Κίνα
16. Ισλανδία
17. Ινδία
18. Ιρλανδία
19. Ισραήλ
20. Ιταλία
21. Ιαπωνία
22. Δημοκρατία της Κορέας
23. Λουξεμβούργο

24. Μαλαισία
25. Μεξικό
26. Ολλανδία
27. Νέα Ζηλανδία
28. Νορβηγία
29. Πορτογαλία
30. Ρωσική Ομοσπονδία
31. Σαουδική Αραβία
32. Σιγκαπούρη
33. Νότια Αφρική
34. Ισπανία
35. Σουηδία
36. Ελβετία
37. Τουρκία
38. Ηνωμένο Βασίλειο
39. Ηνωμένες Πολιτείες

Επιπλέον, υπάρχουν παρατηρητές όπως η Ινδονησία αλλά και μέλη- συνεργάτες όπως:

- Ασιατική/Ειρηνικού Ωκεανού ομάδα για το ξέπλυμα χρήματος (APG)
- Financial Action Task Force της Καραϊβικής (CFATF)
- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των ειδικών για την αξιολόγηση των AML μέτρων και της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (MONEYVAL)
- Ευρασιατική Ομάδα (EAG)
- Ομάδα AML της Νοτιοανατολικής Αφρικής (ESAAMLG)
- Financial Action Task Force της Λατινικής Αμερικής (GAFILAT)
- AML Διακυβερνητική ομάδα δράσης στην Δυτική Αφρική (GIABA)
- Financial Action Task Force της Μέσης Ανατολής και της Νότιας Αφρικής (MENAFATF)
- Ομάδα δράσης AML στην Κεντρική Αφρική (GABAC)

Τέλος, υπάρχουν και άλλοι βαρυσήμαντοι οργανισμοί που συμμετέχουν ως παρατηρητές στην FATF, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Παγκόσμια Τράπεζα, η Europol, η Interpol και άλλοι, όπου η συνεργασία τους κρίνεται μείζονος σημασίας (www.fatf-gafi.org, 2020).

3.2.3 Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας – FSB

Το FSB αποτελεί έναν διεθνή οργανισμό, που παρακολουθεί και διατυπώνει συστάσεις σχετικά με το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ιδρύθηκε στο Λονδίνο το 2009, μετά την σύνοδο κορυφής των G20, ως διάδοχος του FSF. Στο σώμα συμμετέχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη των G20. Η πηγή χρηματοδότησης του Συμβουλίου, είναι η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών ενώ το Συμβούλιο εδρεύει στην Βασιλεία της Ελβετίας.

Οι συστάσεις που υποβλήθηκαν στην έκθεση του Συμβουλίου αναγράφονται παρακάτω:

- Ενίσχυση της προληπτικής εποπτείας των κεφαλαίων, της ρευστότητας και της διαχείρισης κινδύνων.
- Ενίσχυση της διαφάνειας.
- Αλλαγή του ρόλου και των χρήσεων των αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας.
- Μεγαλύτερη και αμεσότερη ανταπόκριση των αρχών στους κινδύνους.
- Αποδοτικότερες ρυθμίσεις όσον αφορά τα stress tests στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

3.2.4 Egmont Group

Η ομάδα Egmont (The Egmont Group), αποτελεί ένα σώμα που ομαδοποιεί τις 165 μοναδικές FIU. Η ομάδα αυτή, παρέχει μια πλατφόρμα ώστε να εξασφαλιστεί η ασφαλής ανταλλαγή εμπειρογνομosύνης και χρηματοοικονομικών πληροφοριών για την καταπολέμηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Η ομάδα υποστηρίζει τους διεθνείς εταίρους της και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη στο να εφαρμόσουν τα ψηφίσματα και τα νομοθετήματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, της FATF αλλά και των Υπουργείων Οικονομικών των G20.

Τέλος η ομάδα Egmont αναγνωρίζει ότι η ανταλλαγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών είναι υψίστης σημασίας και αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο των διεθνών προσπαθειών για την αντιμετώπιση του φαινομένου του ξεπλύματος παράνομων χρημάτων και ως διεθνές φόρουμ διευκολύνει και παροτρύνει την συνεργασία μεταξύ των μελών του (egmontgroup.org, 2020).

3.3 Ευρωπαϊκό Νομοθετικό Πλαίσιο

3.3.1 Η Σύμβαση του Στρασβούργου

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης ή Σύμβαση του Στρασβούργου , που αφορά το ξέπλυμα παράνομου χρήματος, την έρευνα αλλά και την δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες, υπογράφηκε τον Νοέμβριο του 1990 στο Στρασβούργο.

Τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης τόνισαν ομόφωνα ότι η αναγκαιότητα της χάραξης κοινής ποινικής πολιτικής με απώτερο σκοπό την προστασία της κοινωνίας είναι μεγάλη, ενώ εκτίμησαν ότι αποτελεσματική μέθοδο στον αγώνα κατά της στυγεράς εγκληματικότητας, αποτελεί η στέρηση του εγκληματία να απολαύσει τα έσοδα του εγκλήματος. Αξιοσημείωτο είναι ωστόσο το γεγονός ότι η Ελλάδα δεν ήταν από τις χώρες που έσπευσαν να επικυρώσουν την Σύμβαση (Δημήτραινας, 2002).

Μετά από μελέτη του κειμένου της Συμβάσεως του Στρασβούργου του 1990, προκύπτει ότι οι βασικές αντικειμενικές επιδιώξεις του είναι οι εξής (Τραγάκης, 1996):

- Να παρέχεται στον εθνικό νομοθέτη, η δυνατότητα να θεσπίσει εναρμονισμένα μέτρα, σε ό,τι αφορά την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιούνται στη τέλεση εγκλημάτων, ή αποτελούν έσοδα από εγκληματικές δραστηριότητες.

- Μέσα από τις ρυθμίσεις της συμβάσεως, στόχος είναι η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ δικαστικών, διοικητικών και ελεγκτικών αρχών σε διεθνές επίπεδο ώστε να καταπολεμηθεί το φαινόμενο του ξεπλύματος παράνομου χρήματος.
- Η ευχέρεια που παρέχεται στην δικαστική εξουσία να κατάσχει οικονομικά στοιχεία και βιβλία ώστε να γίνει έρευνα, χωρίς να προσκρούει στο τραπεζικό απόρρητο.

Τέλος , στην Σύμβαση του Στρασβούργου δίνεται ιδιαίτερη σημασία, στην λήψη μέτρων που καθιστούν συνολικά πιο αποτελεσματική την διαδικασία που αφορά την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες.

3.3.2 Η Οδηγία 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Η Οδηγία αυτή, που αποτελεί την 6^η κατά σειρά Οδηγία που σχετίζεται με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες μέσω του ποινικού δικαίου, δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Νοέμβριο του 2018 (eur-lex.europa.eu, 2020). Τα κράτη-μέλη έχουν την υποχρέωση να ενσωματώσουν την εν λόγω Οδηγία στα νομοθετικά πλαίσιά τους έως τον Δεκέμβριο του 2020.

Σύμφωνα με την συγκεκριμένη Οδηγία, εισάγονται στις νομοθεσίες των κρατών μελών είκοσι δύο αδικήματα, τα οποία ποινικοποιούνται (π.χ. ηθική αυτουργία στο ξέπλυμα χρήματος παράνομης προέλευσης και στην χρηματοδότηση της τρομοκρατίας κ.ά.) και δημιουργείται μία νέα «λίστα» αξιόποινων πράξεων, η οποία είναι ενιαία. Πιο συγκεκριμένα με την νέα Οδηγία:

- Επεκτείνεται η νομική ευθύνη στα νομικά πρόσωπα .
- Εισάγονται σημαντικά αυστηρότερες ποινές.
- Αίρονται τα εμπόδια και τα κωλύματα που προκύπτουν στην δικαστική και αστυνομική συνεργασία σε διακρατικό επίπεδο.
- Ευθυγραμμίζονται οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις διεθνείς υποχρεώσεις.

3.3.3 Financial Intelligence Units (FIU)

Το FIU.net είναι ένα αποκεντρωμένο και εξελιγμένο δίκτυο υπολογιστών που υποστηρίζει τις μονάδες χρηματοοικονομικής ευφυΐας (FIU) στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (EUROPOL, 2020).

Η ανάγκη σύστασης των FIU είναι σαφής: Η ενιαία Ευρωπαϊκή αγορά έχει προωθήσει και ευνοήσει το ελεύθερο εμπόριο, τον ισχυρό ανταγωνισμό, ένα μεγάλο και πλήρες φάσμα επιλογών για τους καταναλωτές, την απασχόληση και την ευημερία. Αλλά έδωσε επίσης πρόσφορο έδαφος και δημιούργησε προϋποθέσεις για την ελεύθερη διακίνηση «μαύρου» χρήματος και ανθρώπων όπως:

- Εγκληματίες
- Τρομοκράτες
- Διακίνηση εσόδων προερχόμενων από εγκληματικές δραστηριότητες
- Χρηματοδότηση της τρομοκρατίας

Το δίκτυο FIU δίνει στην EUROPOL και στις επί μέρους μονάδες FIU των χωρών της Ε.Ε., όλα τα απαραίτητα εργαλεία που απαιτούνται για τον εντοπισμό και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, ώστε να επιτύχουν το έργο τους με απόλυτη επιτυχία.

Κάθε μέρος που ασχολείται με τον χειρισμό μετρητών ή εμπορευμάτων μεγάλης αξίας, απαιτείται να αποκαλύψει οποιαδήποτε ασυνήθιστη ή ύποπτη συναλλαγή στην FIU του κράτους μέλους του. Η FIU με την σειρά της αναλύει το υλικό που λαμβάνει. Εάν υπάρχει υποψία νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, διαβιβάζει τις πληροφορίες που έχει συγκέντρωση στην εκάστοτε εθνική αρχή που είναι αρμόδια ώστε να ασκηθεί δίωξη. Κατά την διάρκεια της συλλογής πληροφοριών, κάθε μονάδα FIU, έχει την δυνατότητα να ζητήσει πληροφορίες και στοιχεία από τις ομόλογες FIU άλλων κρατών μελών. Το άρθρο 5.4 της σχετικής απόφασης ορίζει ότι τα συνεργαζόμενα μέλη του δικτύου FIU λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων ασφαλείας, ώστε να διασφαλίσουν ότι οι πληροφορίες που υποβάλλονται βάσει της παρούσας απόφασης δεν είναι

προσβάσιμες από άλλες αρχές, οργανισμούς ή υπηρεσίες εκτός από αυτές για τις οποίες προορίζονται.

Τα οφέλη:

Το δίκτυο FIU έχει σχεδιαστεί για να φιλοξενεί τις εξαιρετικά ασφαλείς συνδέσεις που απαιτούνται, για τις ανταλλαγές πληροφοριών υψίστης ασφαλείας. Μεταξύ άλλων, επιτρέπει στις μεμονωμένες FIU να ταυτοποιούν συνδέσεις μεταξύ των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που συλλέγουν και των πληροφοριών περί εγκλημάτων που είναι αποθηκευμένες στην βάση δεδομένων της EUROPOL.

Το δίκτυο έχει επίσης τα παρακάτω σημαντικά οφέλη:

- Η χρηματοδότηση του δικτύου δεν εξαρτάται πλέον από τις επιχορηγήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ώστε να βαρύνει τον προϋπολογισμό, αλλά εντάσσεται στον προϋπολογισμό της EUROPOL, διασφαλίζοντας έτσι την συνέχεια των επιχειρήσεων και επιτρέποντας την συνεχή βελτίωση του δικτύου.
- Η EUROPOL μπορεί να προσφέρει στους συνεργάτες της, τόσο κεντρικές όσο και αποκεντρωμένες επιλογές όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών, έτσι ώστε οι πληροφορίες να μπορούν να διαμοιραστούν είτε μέσω της EUROPOL είτε απευθείας μεταξύ των μονάδων FIU των κρατών μελών.
- Η EUROPOL μπορεί να χρησιμεύσει ως κόμβος και κέντρο πληροφόρησης στο δίκτυο FIU.
- Τόσο η EUROPOL όσο και οι μεμονωμένες FIU, μπορούν να ανταποκριθούν ταχύτατα σε οποιεσδήποτε καταστάσεις, οι οποίες απαιτούν επείγουσα δράση.

3.3.4 Επιτροπή Εμπειρογνομόνων για την Αξιολόγηση των Μέτρων κατά της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες και τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας – MONEYVAL

Η επιτροπή MONEYVAL (Πρώην PC-R-EV) που ιδρύθηκε το 1997, είναι ένας μόνιμος φορέας παρακολούθησης του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχοντας στις αρμοδιότητές του την αξιολόγηση

της συμμόρφωσης με τα διεθνή πρότυπα που αφορούν την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Επιπλέον, εκτός από τον έλεγχο της αποτελεσματικής εφαρμογής των προτύπων, καθήκον της επιτροπής είναι να διατυπώνει συστάσεις προς τις εθνικές αρχές, σχετικά με τις απαραίτητες βελτιώσεις που απαιτούνται να γίνουν στα συστήματά τους. Τέλος η επιτροπή επιδιώκει να βελτιώσει την ικανότητα και τα αντανακλαστικά των εθνικών αρχών, ώστε να καταπολεμήσουν το φαινόμενο του ξεπλύματος χρήματος, μέσω μιας δυναμικής διαδικασίας αμοιβαίων αξιολογήσεων και μέσω της τακτικής παρακολούθησης των εκθέσεών της.

3.4 Ελληνικό Νομοθετικό Πλαίσιο

3.4.1 Ο Νόμος για την νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (Ν 3691/2008)

Με τον συγκεκριμένο νόμο, ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία η 3^η Ευρωπαϊκή Οδηγία (2005/60/EK), η οποία αφορά το ξέπλυμα «βρώμικου» χρήματος και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Με τον νόμο αυτόν, πρακτικά καταργήθηκαν οι δύο προηγούμενοι (2331/1995 και 3424/2005). Επίσης στον συγκεκριμένο νόμο ενσωματώθηκαν και οι διατάξεις της Οδηγίας 2006/70/EK που εισήγαγε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Δυστυχώς, όμως, δεν λήφθηκαν υπόψη οι παρατηρήσεις που έκαναν οι Δικηγορικοί Σύλλογοι αλλά και η επιστημονική κοινότητα ευρύτερα, σχετικά με τα προβλήματα που ανέδειξε η νομολογία για το θέμα της εναρμόνισης των διατάξεων της τρίτης Οδηγίας. Έτσι υπάρχουν σοβαρές ενστάσεις όσον αφορά την ουσιαστική τήρηση των αρχών της νομιμότητας και της αναλογικότητας αλλά και παράλληλα την ομαλή προσαρμογή της Οδηγίας στην ελληνική νομοθεσία χωρίς να δημιουργηθούν «μεταλλάξεις» αλλά και κλονισμοί στο ελληνικό ποινικό σύστημα (Τσιρίδης, 2009).

Τον Απρίλιο του 2019, δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο Νόμος 4607/2019 ο οποίος με το άρθρο 62 τροποποιεί τα άρθρα 11, 17, 20 και 21 του πιο πρόσφατου

Νόμου σχετικά με την πρόληψη και την καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αλλά και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

3.4.2 Αρμόδιες Εποπτικές Αρχές στην Ελλάδα

Ως αρμόδιες Αρχές, σύμφωνα με τον νόμο 3691 του 2008, νοούνται οι δημόσιες αρχές που έχουν την αρμοδιότητα εποπτείας των Υπόχρεων Προσώπων ώστε να εφαρμόζονται οι διατάξεις του εν λόγω νόμου:

- Τράπεζα της Ελλάδος : Η ΤτΕ ιδρύθηκε το 1927, αποτελεί την κεντρική τράπεζα της Ελλάδας και είναι αναπόσπαστο μέλος του Ευρωσυστήματος μαζί με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις υπόλοιπες εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των κρατών μελών της Ε.Ε.. Η ΤτΕ έχει την αρμοδιότητα της εποπτείας στα πιστωτικά ιδρύματα, στις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), στις εταιρείες πρακτορείας (factoring), στα ανταλλακτήρια συναλλάγματος, στις επιχειρήσεις που διαμεσολαβούν στις μεταφορές κεφαλαίων, στις εταιρείες παροχής πιστώσεων, στις ταχυδρομικές εταιρείες που εμπλέκονται με μεταφορά κεφαλαίων, στα ιδρύματα ψηφιακών χρημάτων και στις ασφαλιστικές εταιρείες.
- Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς: Η ΕΚ ιδρύθηκε το 1991 ως ΝΠΔΔ ενώ οργανώθηκε ορθότερα για την προστασία των επενδυτών και για την αποτελεσματική λειτουργία της ελληνικής κεφαλαιαγοράς με τον Νόμο 2324 του 1995. Η ΕΚ ειδικότερα, είναι αρμόδια αρχή εποπτείας για τις Α.Ε. επενδύσεων χαρτοφυλακίου, Α.Ε. διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, Α.Ε. παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, Α.Ε. επενδυτικής διαμεσολάβησης κ.ά. . Αξίζει να αναφερθεί ότι η ΕΚ διαθέτει αποκλειστικά δικούς της πόρους και δεν επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό.
- Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης η οποία καταργήθηκε το 2010 (τις αρμοδιότητες της οποίας ανέλαβε η Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης της Τράπεζας της Ελλάδος).
- Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων & Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

- **Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων :** Η ΑΑΔΕ αποτελεί ελληνική ανεξάρτητη αρχή που συστήθηκε το 2016 με τον νόμο 4389. Έχει ως βασικό στόχο την είσπραξη των δημοσίων εσόδων αλλά εποπτεύει παράλληλα τα νομικά πρόσωπα που παρέχουν λογιστικές, ελεγκτικές και φοροτεχνικές υπηρεσίες. Ακόμα εποπτεύει τους μεσίτες αλλά και τους εμπόρους αντικειμένων μεγάλης αξίας.
- **Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιχνιδιών:** Η εν λόγω επιτροπή ορίζεται ως αρμόδια για τις συνήθεις επιχειρήσεις Καζίνο, Καζίνο εντός πλοίων με ελληνική σημαία, τα πρακτορεία και οποιαδήποτε επιχείρηση ή φορέα που διεξάγει τυχερά παιχνίδια.
- **Υπουργείο Δικαιοσύνης και ειδικότερα το τμήμα που αφορά τους συμβολαιογράφους και τους δικηγόρους.**
- **Υπουργείο Ανάπτυξης και ειδικότερα το τμήμα που αφορά τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε εμπιστεύματα και εταιρείες (trusts).**

3.5 Συμπεράσματα

Τα κράτη αντιλήφθηκαν ότι για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του φαινομένου του ξεπλύματος μαύρου χρήματος, δεν μπορούν να δρουν περιορισμένα, στα στενά όρια των κρατικών ποινικών δικαίων και πολιτικών κυριαρχιών. Αντίθετα, συνειδητοποίησαν ότι ήταν επιτακτική η ανάγκη να υπάρξει συνεργασία, ώστε να αξιοποιηθούν όλα τα μέσα και οι δυνατότητες, στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας. Αποτέλεσμα λοιπόν αυτής της διακρατικής συνεργασίας ήταν η σύσταση και λειτουργία διεθνών οργανισμών, Επιτροπών, Συμβάσεων, Συμβουλίων, Σωμάτων και ομάδων που στοχεύουν στην πάταξη του φαινομένου.

Αξιοσημείωτες είναι και οι νομοθεσίες, οι Οδηγίες και οι τροποποιήσεις που καταγράφονται διεθνώς στα ποινικά δίκαια των κρατών, ως μια δυναμική διαδικασία καθώς το φαινόμενο του ξεπλύματος χρήματος, εξελίσσεται διαρκώς.

Όσον αφορά την Ελλάδα, η νομοθεσία της, ορίζει επαρκώς τις πράξεις που συνιστούν νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τις αρμόδιες εποπτικές αρχές αλλά και τις υπηρεσίες που επιβάλλουν τον νόμο. Παρόλα αυτά, οι αξιολογητές της FATF βαθμολογούν την

Ελλάδα με «Μερική Συμμόρφωση» στην διαδικασία αποτελεσματικής υλοποίησης των συστάσεων τους σε σχέση με άλλες χώρες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

4.1 Εισαγωγή

Η επιδίωξη παρουσίασης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ως νόμιμα περιουσιακά στοιχεία ή έσοδα αποτελεί διαχρονικό φαινόμενο. Οι σύγχρονες και συνεχώς εξελισσόμενες μέθοδοι που χρησιμοποιεί το οργανωμένο έγκλημα για να νομιμοποιεί τα παράνομα χρήματα, η τεράστια ανάπτυξη των κερδών του οργανωμένου εγκλήματος αλλά και η έντονη παρουσία του στο πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό γίγνεσθαι, οδήγησε στην απόφαση της αντιμετώπισης του φαινομένου της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ως αυτοτελές φαινόμενο στα πλαίσια του διεθνούς οικονομικού δικαίου (Κάτσιος, 1998).

Ο ορισμός που διατυπώνει ο Κάτσιος το 1998 σε συνάρτηση με τον συνοπτικό ορισμό του Zuend (1990) και του Lehmann (1992), παρατίθεται παρακάτω:

«Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι το σύνολο των μεθόδων και τεχνικών μέσω των οποίων το οργανωμένο έγκλημα μεταμφιέζει τα κέρδη που προέρχονται από τις εγκληματικές πράξεις του και τα διοχετεύει στο νόμιμο χρηματοπιστωτικό σύστημα απειλώντας με αυτό τον τρόπο την υπόσταση, και τον τρόπο λειτουργίας αυτού του οικονομικού συστήματος».

Στο παρόν κεφάλαιο, γίνεται μία θεωρητική προσέγγιση των παράνομων πράξεων που πραγματοποιούνται, μέσω των οποίων αποκομίζονται χρηματικά οφέλη, τα οποία οι εγκληματίες προσπαθούν να διοχετεύσουν στην οικονομία ως νόμιμα έσοδα. Πιο συγκεκριμένα γίνεται ανάλυση των εγκληματικών δραστηριοτήτων, των οικονομικών εγκλημάτων, των κυβερνοεγκλημάτων από νομικής και θεωρητικής σκοπιάς, αλλά και μία θεωρητική προσέγγιση στο φαινόμενο του ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Ειδικότερα για την καλύτερη κατανόηση των διαδικασιών περί της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, αναπτύσσονται και

περιγράφονται κάποια σημαντικά μοντέλα που αναπτύχθηκαν και εξελίχθηκαν διαχρονικά όπως τα μοντέλα των κύκλων, το τελεολογικό μοντέλο, τα μοντέλα των φάσεων και το αμερικανικό μοντέλο των τριών φάσεων.

4.2 Εγκληματικές Δραστηριότητες

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Νόμου 4557 «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας», με ενσωματωμένη την οδηγία 2015/849/ΕΕ, ως εγκληματικές δραστηριότητες νοούνται η διάπραξη ενός ή περισσότερων από τα αδικήματα που αναγράφονται παρακάτω, που ονομάζονται και “βασικά αδικήματα” (taxheaven.gr, 2020):

1. Η εγκληματική οργάνωση.
2. Οι τρομοκρατικές πράξεις και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.
3. Η δωροληψία και δωροδοκία υπαλλήλου.
4. Η εμπορία επιρροής-μεσάζοντες και δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα.
5. Η δωροληψία και η δωροδοκία πολιτικών προσώπων και δικαστικών λειτουργών.
6. Η εμπορία ανθρώπων.
7. Η Απάτη με ηλεκτρονικό υπολογιστή.
8. Η σωματεμπορία.
9. Τα αδικήματα που προβλέπονται στα άρθρα 20,21,22,23 του Νόμου 4139 του 2013.
10. Τα αδικήματα που προβλέπονται στα άρθρα 15 και 17 του Νόμου 2168 του 1993.
11. Τα αδικήματα που προβλέπονται στα άρθρα 53, 54, 55, 61 και 63 του Νόμου 3028 του 2002.
12. Τα αδικήματα που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 8 του νομοσχεδίου 181 του 1974.
13. Τα αδικήματα που προβλέπονται στις παραγράφους 5,6,7 και 8 του άρθρου 29 και στο άρθρο 30 του Νόμου 4251 του 2014.
14. Τα αδικήματα που προβλέπονται στα άρθρα 4 και 6 του Νόμου 2803 του 2000.

15. Τα χρηματιστηριακά αδικήματα που προβλέπονται στα άρθρα 28,29,30 και 31 του Νόμου 4443 του 2016.
16. Τα παρακάτω αδικήματα :
- 16.1) της φοροδιαφυγής, που προβλέπονται στο άρθρο 66 του Νόμου 4174 του 2013, με την εξαίρεση του πρώτου εδαφίου της 5^{ης} παραγράφου.
- 16.2) της λαθρεμπορίας, που προβλέπονται στα άρθρα 155,156 και 157 του Νόμου 2960 του 2001.
- 16.3) της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο, που προβλέπονται στο άρθρο 25 του Νόμου 1882 του 1990, με εξαίρεση την 1^η περίπτωση της 1^{ης} παραγράφου, καθώς και της μη καταβολής χρεών που προέκυψαν από διοικητικά, δικαστικά, ή διαφορετικής προέλευσης πρόστιμα και χρηματικές ποινές.
17. Τα αδικήματα που προβλέπονται στην 3^η παράγραφο του άρθρου 28 του νόμου 1650 του 1986.
18. Οποιοδήποτε άλλο αδίκημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι τουλάχιστον έξι μηνών και από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

Από τα παραπάνω 18 βασικά αδικήματα, στα οποία συνεχώς προστίθενται άλλα ή ενημερώνονται στην ελληνική αλλά και διεθνή νομοθεσία, προκύπτουν σημαντικά χρηματικά οφέλη, τα οποία είναι παράνομη προέλευσης, και οι ενδιαφερόμενοι εγκληματίες επιδιώκουν την νομιμοποίησή τους, με τεχνικές που θα αναλυθούν στο επόμενο κεφάλαιο.

4.3 Οικονομικά Εγκλήματα

Καταρχήν, οι όροι «οργανωμένο έγκλημα» και «οικονομική εγκληματικότητα», αναφέρονται σε δύο διαφορετικές έννοιες. Η μεν οικονομική εγκληματικότητα χαρακτηρίζει τους τομείς δραστηριοτήτων και τις κατηγορίες πράξεων, ενώ το οργανωμένο έγκλημα αναφέρεται στους τρόπους δράσης (Κάτσιος, 1998). Σύμφωνα με τον Sutherland ο δράστης των οικονομικών εγκλημάτων κατέχει υψηλότερη κοινωνική θέση σε σχέση με τους κοινούς εγκληματίες. Για αυτό το λόγο, ο ίδιος, έδωσε τον όρο «λευκό κολάρο» στα εν λόγω εγκλήματα, προσδίδοντας με αυτόν τον τρόπο μία κοινωνική διάσταση στο ζήτημα. Ο όρος εισήχθη για πρώτη φορά το 1939. Στην

πραγματικότητα όμως σε αυτήν την κατηγορία των εγκλημάτων περιλαμβάνονται και τα φαινόμενα διαπλοκής και διαφθοράς, τα οποία βρίσκονται στο προσκήνιο τα τελευταία χρόνια.

Η οικονομική εγκληματικότητα αποτελεί μία κακοήθη έκφραση της οικονομικής ζωής και παθολογική απόρροια του οικονομικού συστήματος, της οποίας η έντονη εμφάνιση στο παγκόσμιο γίνεσθαι, οφείλεται στην αυξανόμενη τάση σύστασης κεφαλαιουχικών εταιρειών. Επίσης περιλαμβάνει ως ευρύτερος όρος, την κατάχρηση και εκμετάλλευση εξειδικευμένων οικονομικών γνώσεων για παράνομους σκοπούς. Το οικονομικό έγκλημα ως όρος, συνήθως αναφέρεται σε μη-βίαια εγκλήματα ,τα οποία προκαλούν οικονομικές ζημιές, ακόμα και εάν αυτές οι ζημιές δεν είναι άμεσα ορατές ή κοινωνικά αντιληπτές. Τα εγκλήματα αυτού του οικονομικού ή χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα δεν ανιχνεύονται με ευκολία και συχνά δεν καταγράφονται λόγω των σημαντικών οικονομικών παρενεργειών τους, ενώ η απάτη αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά οικονομικά προβλήματα σε διεθνές επίπεδο (Κάτσιοι, 2008).

Τα πιο σημαντικά είδη που κατατάσσονται στην κατηγορία των οικονομικών εγκλημάτων είναι :

1. Τα εγκλήματα που σχετίζονται με τα καρτέλ.
2. Η κατάχρηση του κύρους και της οικονομικής δύναμης που διαθέτουν οι πολυεθνικές εταιρείες.
3. Η κατάχρηση κρατικών ή ιδιωτικών επιχορηγήσεων αλλά και οι παράνομες προμήθειες.
4. Τα εγκλήματα που σχετίζονται με τον τομέα της πληροφορικής.
5. Οι εικονικές εταιρείες ή οι εταιρείες «φαντάσματα».
6. Η παραποίηση ή πλαστογράφηση οικονομικών καταστάσεων αλλά και η μη τήρηση λογιστικών βιβλίων.
7. Η απάτη όσον αφορά το πραγματικό εταιρικό κεφάλαιο αλλά και την παραποιημένη οικονομική κατάσταση των εταιρειών.
8. Η μη τήρηση των απαραίτητων κανόνων ασφαλείας από τις εταιρείες.
9. Η ζημία των πιστωτών λόγω απάτης.

10. Η εξαπάτηση των καταναλωτών μιας εταιρείας.

11. Η παράτυπη ή παραπλανητική διαφήμιση και ο αθέμιτος ανταγωνισμός (π.χ. η δωροδοκία ενός υψηλόβαθμου υπαλλήλου της ανταγωνίστριας επιχείρησης).

12. Η φορολογική παράβαση ή απάτη και η ανύπαρκτη εταιρική κοινωνική ευθύνη.

4.4 Κυβερνοέγκλημα

Το κυβερνοέγκλημα ή το έγκλημα που πραγματοποιείται από ηλεκτρονικό υπολογιστή, είναι μία παράνομη δραστηριότητα που περιλαμβάνει έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή και ένα δίκτυο (Moore, R. 2005) . Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά την διάπραξη του εγκλήματος ή μπορεί να είναι στόχος ενός εγκλήματος (Warren G. Kruse, Jay G. Heiser ,2002). Το κυβερνοέγκλημα μπορεί να απειλήσει και να πλήξει την ασφάλεια αλλά και την οικονομική υγεία ενός ατόμου ή ενός έθνους.

Οι βασικές κατηγορίες των κυβερνοεγκλημάτων είναι οι εξής:

- Cyberterrorism: Γενικότερα ορίζεται ως η πράξη τρομοκρατικής ενέργειας, η οποία διενεργείται μέσω κυβερνοχώρου ή ηλεκτρονικού υπολογιστή (Parker, 1983). Στην συγκεκριμένη κατηγορία συγκαταλέγονται και οι κακόβουλες επιθέσεις (hacking), η παράνομη συλλογή πληροφοριών και άλλα. Από το 2001 παρατηρείται σημαντική αύξηση τέλεσης τέτοιων κακουργημάτων.
- Cyberextortion: Ο εκβιασμός μέσω διαδικτύου πραγματοποιείται κυρίως σε ιστοσελίδες, servers, είτε ακόμα και σε μεμονωμένους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Οι κακόβουλοι αυτοί hackers , που πραγματοποιούν τις κυβερνοεπιθέσεις, εκβιάζουν τα θύματα ώστε να αποσπάσουν μεγάλα χρηματικά ποσά με αντάλλαγμα την παύση των κυβερνοεπιθέσεων ή την εν γένει προστασία τους. Σύμφωνα με το FBI (Federal Bureau of Investigation), τουλάχιστον 20 υποθέσεις καταγράφονται κάθε μήνα, με πολλές περισσότερες να μην αναφέρονται καθώς πολλά θύματα αποφεύγουν να ακολουθήσουν την νόμιμη οδό υπό τον φόβο μιας νέας κακόβουλης επίθεσης στα συστήματά τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιου εκβιασμού είναι η κυβερνοεπίθεση που δέχθηκε η Sony Pictures το 2014.

- **Cybersex Trafficking:** Είναι η μεταφορά θυμάτων σε διάφορους χώρους, όπου παρά την θέληση τους προβαίνουν σε σεξουαλικές πράξεις ή γίνονται θύματα βιασμού. Οι εγκληματίες αυτοί βιντεοσκοπούν τις πράξεις αυτές ή τις μεταδίδουν ζωντανά στο διαδίκτυο (Carback, Joshua T., 2018). Οι εν λόγω εγκληματίες κάνουν χρήση του Dark Web, και για το παραπάνω παράνομο υλικό που παράγουν αμείβονται από τους θεατές μέσω διαδικτυακών μεθόδων πληρωμής ή ακόμα και μέσω κρυπτονομισμάτων για να εξασφαλίσουν την ανωνυμία τους.
- **Cyberwarfare:** Είναι η χρήση της τεχνολογίας των υπολογιστών, με σκοπό να πλήξει τις δραστηριότητες ενός κράτους ή ενός οργανισμού, και ειδικότερα η στοχευμένη επίθεση κατά πληροφοριακών συστημάτων για στρατηγικούς ή στρατιωτικούς σκοπούς. Στο μέλλον, αναμένεται ότι οι αντιπαραθέσεις μεταξύ των κρατών θα έχουν την μορφή κυβερνοπολέμου.
- **Online Drug Trafficking:** Το εμπόριο ναρκωτικών ουσιών αλλά και παράνομων φαρμάκων ανθεί στο διαδίκτυο, κυρίως λόγω των νέων που βρίσκονται στο στόχαστρο των επιτήδειων πωλητών σύμφωνα με την Διεθνή Επιτροπή Ελέγχου των Ναρκωτικών του ΟΗΕ. Οι εγκληματίες αυτοί χρησιμοποιούν το Darknet και τις αγορές του, ώστε να εμπορεύονται ναρκωτικές ουσίες και παράνομα φάρμακα μέσω διαδικτύου. Επίσης κάποιοι διακινητές χρησιμοποιούν κρυπτογραφημένα εργαλεία επικοινωνίας ώστε να επικοινωνήσουν με τους ενδιαφερόμενους.
- **Online Harassment:** Η διαδικτυακή παρενόχληση μπορεί να διακριθεί επίσης σε Διαδικτυακό Bullying, Παράνομη Παρακολούθηση, Διαδικτυακή σεξουαλική παρενόχληση, διαδικτυακά «troll», κ.ά.. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, ότι τα περιστατικά είναι αρκετά ακόμα και στη χώρα μας.

4.5 Ξέπλυμα χρήματος

4.5.1 Εισαγωγή

Καταρχήν, η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες μεταφράζεται ως η μετατροπή του «βρώμικου χρήματος» σε «καθαρό». Αφορά γενικότερα την διαδικασία με την οποία μεταμφιέζεται ή αποκρύπτεται η ύπαρξη, η διακίνηση, η παράνομης προέλευσης πηγή ή η χρησιμοποίηση κεφαλαίων και περιουσιακών στοιχείων προερχόμενα από παράνομες προελεύσεις με σκοπό την εμφάνιση τους ως νόμιμα (Κάτσιος, 2008).

Αυτή η διαδικασία ξεπλύματος μαύρου χρήματος, θεωρείται ιδιαίτερης σπουδαιότητας για τους εγκληματίες που τέλεσαν οποιασδήποτε μορφής έγκλημα, το οποίο τους απέδωσε χρηματικά οφέλη. Αυτό συμβαίνει διότι τους επιτρέπεται πλέον να εκμεταλλευτούν τα παράνομα κέρδη τους και να τα διοχετεύσουν στην πραγματική οικονομία, χωρίς να γίνεται αντιληπτό από τις διωκτικές και ελεγκτικές αρχές ότι πρόκειται για έσοδα εγκληματικής προέλευσης.

Για να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες πηγές, ως μια παγκόσμιας κλίμακας διαδικασία ανακύκλωσης παράνομων χρημάτων, με κύριο γνώρισμα την μυστικότητα, κρίνεται ορθό, να γίνει ανάλυση και ανάπτυξη μοντέλων ώστε να γίνει ευρύτερα κατανοητό. Η περιπτωσιολογική έρευνα αποδεικνύει, ότι κατά την διεκπεραίωση της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, εμφανίζονται επαναλαμβανόμενα τελούμενες συγκεκριμένες ενέργειες. Το παραπάνω γεγονός μας επιτρέπει να τις συστηματοποιήσουμε σε ένα μοντέλο (Κάτσιος, 1998).

4.5.2 Τα μοντέλα των κύκλων

Κατά καιρούς, έχουν γίνει προσπάθειες, ώστε η διαδικασία ξεπλύματος μαύρου χρήματος, να αναλυθεί και να απεικονισθεί ως ένα κυκλοφοριακό σύστημα, σύμφωνα με το οποίο τα παράνομα έσοδα εισέρχονται στην αγορά ως νόμιμα, όπου ακολουθούν την διαδικασία της τοποθέτησης, της

διαστρωμάτωσης και τέλος της επανατοποθέτησης. Η επανατοποθέτηση μπορεί να γίνει είτε μέσω νόμιμων επενδύσεων, είτε σε νέες εγκληματικές δραστηριότητες με μεγαλύτερη αμεσότητα.

Μεγάλη ομοιότητα με αυτό, παρουσιάζει το αμερικανικής προέλευσης κυκλικό μοντέλο, που είναι επίσης γνωστό ως μοντέλο του Züind, στο οποίο παρομοιάζεται το κυκλοφοριακό σύστημα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με αυτό του υδρολογικού συστήματος. Το εν λόγω μοντέλο, θεωρητικά, αντιλαμβάνεται το φαινόμενο ως μια διαδικασία ανακύκλωσης, η οποία είναι κλειστή. Εάν το μοντέλο απλοποιηθεί συνειδητά, αποδίδει σε μεγάλο βαθμό τις δραστηριότητες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες πηγές, θεωρώντας όμως ως δεδομένο ότι τα περιουσιακά στοιχεία που προήλθαν από παράνομες πηγές, επανεπενδύονται αποκλειστικά σε νέες αξιόποινες πράξεις.

4.5.3 Το τελεολογικό μοντέλο

Το τελεολογικό μοντέλο εστιάζει στους σκοπούς την νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και αναπτύχθηκε από τον Δρ. Jürg-Beat Ackermann με την συμμετοχή του Δρ. James E. Preston. Το μοντέλο έχει ως αρχική θέση, ότι για την επίτευξη αυτών των στόχων, είναι διαθέσιμοι συγκεκριμένοι και περιορισμένοι τρόποι δράσης. Αφού λοιπόν έχουν καθοριστεί οι σκοποί και οι τρόποι δράσης, ο ενδιαφερόμενος δράστης χρησιμοποιεί ήδη υπάρχοντες νομικούς ή άλλους πραγματικούς παράγοντες που ενισχύουν και εξυπηρετούν την απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων. Στη συνέχεια αναλύονται και καθορίζονται οι επιμέρους μέθοδοι νομιμοποίησης εσόδων παράνομης προέλευσης λαμβάνοντας υπόψη τους σκοπούς, τους διαθέσιμους παράγοντες και τις δυνατότητες δράσης.

Το εν λόγω μοντέλο, αναφέρεται κυρίως στις περίπλοκες εκφράσεις του φαινομένου στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, αλλά και ειδικότερα στους μηχανισμούς του οργανωμένου εμπορίου ναρκωτικών, επιδιώκοντας να ερμηνευθεί η σημασία της νομιμοποίησης «βρώμικων» χρημάτων, προερχόμενων από εγκληματικές δραστηριότητες, στα πλαίσια της οικονομικής πολιτικής του οργανωμένου εγκλήματος εν συνόλω.

Το συγκεκριμένο μοντέλο περιέχει τρία επίπεδα:

1. Τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: Την ολοκλήρωση, την επένδυση, την φοροδιαφυγή και την χρηματοδότηση εγκληματικών δραστηριοτήτων.
2. Τις δυνατότητες δράσης δηλαδή εάν πρόκειται για πράξεις στο εσωτερικό, στο εξωτερικό, για δραστηριότητες μέσω υπεράκτιων κέντρων, ή μέσω εταιρειών «βιτρίνα», για παραποίηση εγγράφων κ.ά.
3. Τους ενισχυτικούς παράγοντες όπως ο παγκόσμιος χαρακτήρας των δραστηριοτήτων, το προστατευμένο απόρρητο, η απόκρυψη με την ύπαρξη νομικών προσώπων, το ηλεκτρονικό σύστημα πληρωμών κ.ά.

Είναι λοιπόν σαφές, ότι με το μοντέλο αυτό γίνεται μία προσπάθεια εξέτασης της διαδικασίας νομιμοποίησης παράνομων εσόδων που προέρχονται από ένα μεγάλο εύρος εγκληματικών δραστηριοτήτων. Αυτό πρέπει να εξεταστεί παράλληλα με την οικονομική πολιτική του οργανωμένου εγκλήματος συνολικά. Από αυτή την οπτική γωνία λοιπόν, επιβάλλεται να προσαρμοσθεί στις σύγχρονες διεθνείς πολιτικο-οικονομικές συνθήκες οι οποίες διαμορφώνουν τις προαναφερόμενες σταθερές, φαινομενικά, παραμέτρους.

4.5.4 Τα μοντέλα των φάσεων

Πρωτεργάτης των μοντέλων των φάσεων είναι ο Paolo Bernasconi από την Ελβετία, ο οποίος εισήγαγε διατάξεις που αφορούν την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στον ελβετικό Ποινικό Κώδικα. Το μοντέλο στηρίζεται κυρίως στον διαχωρισμό του όρου «ζέπλυμα» σε πρώτου και δεύτερου βαθμού. Επιπλέον γίνεται ο διαχωρισμός σε χώρες όπου γίνεται η πράξη που παράγονται τα παράνομα χρήματα και σε χώρες που πραγματοποιείται το ζέπλυμα, δηλαδή σε μεγάλα χρηματοοικονομικά κέντρα που συχνά αποκαλούνται και φορολογικοί παράδεισοι (Κάτσιος, 1998).

Σύμφωνα με αυτή την θεώρηση, συγκεκριμενοποιήθηκαν τα παρακάτω βασικά χαρακτηριστικά της εκάστοτε φάσης:

1^η φάση:

- Νομιμοποιούνται περιουσιακά στοιχεία που προέρχονται άμεσα από παράνομες δραστηριότητες.
- Κατά βάση αφορά μετρητά.
- Οι πράξεις συνίστανται κατά κανόνα σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα.
- Ο δράστης καταβάλει σημαντικές προσπάθειες να παρεμποδίσει την αναγνώριση των περιουσιακών του στοιχείων από τις αρχές.

2^η φάση

- Νομιμοποιούνται περιουσιακά στοιχεία που προέρχονται αποκλειστικά από παράνομες δραστηριότητες.
- Οι πράξεις συνίστανται κατά κανόνα σε επιχειρήσεις με μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.
- Βασική επιδίωξη είναι η εξάλειψη του στίγματος της παρανομίας και της εγκληματικής δραστηριότητας που σχετίζεται με τα παράνομα περιουσιακά στοιχεία, επιδιώκοντας παράλληλα την νομιμοφάνεια στην οικονομική δραστηριότητα.

4.5.5 Το αμερικανικό μοντέλο των τριών φάσεων

Η διαδικασία του ξεπλύματος χρήματος στο παγκόσμιο γίνεσθαι ακολουθεί τρεις βασικές φάσεις σύμφωνα με σχετική έκθεση των τελωνιακών υπηρεσιών των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, οι οποίες απορροφήθηκαν και από την ευρωπαϊκή θεωρία.

Οι φάσεις περιγράφονται κατά σειρά παρακάτω ως εξής (Τσιρίδης, 2009):

A) Η φάση της τοποθέτησης (placement), κατά την οποία ο εγκληματίας τοποθετεί τα παράνομη προέλευσης έσοδα του, ως επένδυση στο οικονομικό σύστημα, είτε σε παραδοσιακό χρηματοπιστωτικό οργανισμό (π.χ. τράπεζα), είτε σε άλλο ανεπίσημο οργανισμό. Η διαδικασία της τοποθέτησης μπορεί να υλοποιηθεί με τις παρακάτω τρεις δυνατότητες:

- Απευθείας χρήση του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην χώρα προέλευσης των παράνομων χρημάτων μέσω καταθέσεων (κυρίως μικρών).

- Μέσω του παρατραπεζικού τομέα όπως τα καζίνο, τα ανταλλακτήρια συναλλάγματος ή άλλες παρόμοιες επενδύσεις.
- Μέσω υπεράκτιων χρηματοπιστωτικών κέντρων, με την αξιοποίηση των off-shore εταιρειών.

Β) Στην επόμενη φάση ακολουθεί η στρωματοποίηση (layering). Στην συγκεκριμένη φάση, ο εγκληματίας επιδιώκει με μια ακολουθία από συναλλαγές και κινήσεις, όπως παρεμβολή με μεγάλο αριθμό λογαριασμών, διαμοιρασμό του αρχικού κεφαλαίου σε μικρότερα και άλλα τεχνάσματα, την απομάκρυνση των ιχνών των κεφαλαίων παράνομης προέλευσης και κατ' επέκταση την παρεμπόδιση του εντοπισμού τους από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα.

Το φαινόμενο της διακρατικής μεταφοράς χρημάτων μεταξύ τραπεζών, με εικονικές εταιρείες και με την βοήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών αποτελεί την πιο συνήθη διαδικασία. Έτσι επιτυγχάνεται η προσπέλαση των περιορισμών και η μεταφορά των χρημάτων σε φορολογικούς παραδείσους χωρίς να αποκαλυφθεί ο ιδιοκτήτης και η γνησιότητα της εταιρικής μορφής.

Γ) Στην τρίτη και τελευταία φάση της λεγόμενης ολοκλήρωσης (integration) ή ενσωμάτωσης, ο εγκληματίας επανατοποθετεί τα περιουσιακά του στοιχεία σε τομείς και κλάδους νόμιμης οικονομικής και επενδυτικής δραστηριότητας όπως σε εμπορικές επιχειρήσεις, αγορά πολυτελών αντικειμένων ή τιμαλφών, αγορά ακινήτων και άλλα, έτσι ώστε τα συγκεκριμένα κεφάλαια παράνομης προέλευσης να επιστραφούν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα ως καθόλα νόμιμα κεφάλαια. Καθίσταται λοιπόν σαφές, ότι ένας χρηματοπιστωτικός οργανισμός μπορεί να αξιοποιηθεί ως μέσο ξεπλύματος «βρώμικου» χρήματος κατά την διάρκεια της ανάπτυξης των παραπάνω τριών φάσεων.

4.6 Συμπεράσματα

Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι παράνομα κεφάλαια και περιουσιακά στοιχεία μπορούν να παραχθούν από εγκληματικές δραστηριότητες όπως ορίζονται από τον Ποινικό Κώδικα, από οικονομικά εγκλήματα ή πλέον με την ραγδαία ανάπτυξη του διαδικτύου και της τεχνολογίας, από εγκλήματα στον κυβερνοχώρο. Οι δράστες, τα παράνομης προέλευσης κεφάλαια, επιδιώκουν με διάφορα

μέσα, τεχνικές και μεθόδους να διοχετεύσουν στην πραγματική οικονομία. Διάφοροι καταξιωμένοι καθηγητές και ειδικοί, μοντελοποίησαν τις διαδικασίες «ξεπλύματος χρήματος», τμηματοποιώντας τις διαδικασίες σε διάφορες φάσεις ή επίπεδα. Όμως η εξέλιξη των μεθόδων και των τεχνικών είναι αέναη και οι εγκληματίες εκσυγχρονίζουν τις ήδη υπάρχουσες μεθόδους ή αναπτύσσουν νέες. Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται μία προσπάθεια καταγραφής αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

5.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό, που αποτελεί και το πιο σημαντικό μέρος της παρούσας διπλωματικής εργασίας, θα γίνει ανάλυση των μεθόδων και των τεχνικών που χρησιμοποιούν οι εγκληματίες, ώστε να νομιμοποιήσουν τα παράνομη προέλευσης χρήματα τους. Στο πρώτο μέρος γίνεται ανάλυση κάποιων λιγότερο καινοτόμων μεθόδων, αλλά με σημαντικές εξελίξεις και εκσυγχρονισμούς που προσφέρει η σύγχρονη εποχή, ενώ στο δεύτερο μέρος αναπτύσσονται τεχνικές νομιμοποίησης παράνομων εσόδων στον ψηφιακό κόσμο. Τέλος, για την καλύτερη κατανόηση, παρουσιάζονται παραδείγματα, γραφήματα, διαγράμματα αλλά και μελέτη περίπτωσης.

5.2 Εκσυγχρονισμένες μέθοδοι νομιμοποίησης παράνομων εσόδων

5.2.1 Ξέπλυμα χρήματος μέσω των επιχειρήσεων εμπορίας τιμαλφών

Τα κοσμήματα και τα χρυσαφικά αποτελούν έναν από τους πιο αρχαίους τρόπους προσωπικής έκφρασης και διακόσμησης. Το 2019 η παγκόσμια αγορά πολυτελών κοσμημάτων ανήλθε περίπου στα 21 δισεκατομμύρια ευρώ. Γενικότερα η αξία της αγοράς κοσμημάτων και τιμαλφών αναμένεται από τα 279 δισεκατομμύρια αμερικανικά δολάρια που υπολογίστηκε το 2018 , να αυξηθεί στα 480.5 δισεκατομμύρια αμερικανικά δολάρια μέχρι το 2025. (Liam O'Connell, 2020).

Ο τομέας των αγοροπωλησιών και του λιανικού εμπορίου κοσμημάτων και τιμαλφών χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα ελκυστικός για τους επιτήδειους που επιθυμούν να νομιμοποιήσουν παράνομα χρήματα. Αυτό συμβαίνει καθώς ο εν λόγω κλάδος συνδυάζει την ανυπαρξία

συγκεκριμένων και αυστηρών κανονισμών λειτουργίας, μεγάλο βαθμό ανωνυμίας στις συναλλαγές και πολύ υψηλό όριο συναλλαγών με μετρητά.

Πιο συγκεκριμένα, σε αντίθεση με τις τράπεζες που για κάθε συναλλαγή απαιτείται ενδελεχής έλεγχος του συναλλασσόμενου, στις Ελβετικές επιχειρήσεις εμπορίας τιμαλφών επιτρέπεται οποιαδήποτε συναλλαγή κάτω από 100.000 Ελβετικά Φράγκα χωρίς καμία ταυτοποίηση του συναλλασσόμενου. Αξιοσημείωτο είναι ότι το όριο αυτό ξεπερνιέται, καθώς επιτρέπονται πολλαπλές συναλλαγές στο ίδιο κατάστημα με διαφορετικά τιμολόγια.

Στην περίπτωση των τιμαλφών, και σε ό,τι αφορά τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων από αυτά, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι δεν υπάρχει όριο ή πρότυπο τιμής και η αγορά είναι ελεύθερη, δίνοντας έτσι την δυνατότητα αυξομειώσης των περιθωρίων τιμής αγοράς-πώλησης στους επιτήδειους. Επιπροσθέτως, τα κοσμήματα και τα χρυσαφικά τείνουν να διατηρούν την αξία τους διαχρονικά σε αντίθεση με άλλα περιουσιακά στοιχεία όπως τα κρυπτονομίσματα που έχουν μεγάλες αυξομειώσεις στην αξία. Τέλος αξίζει να αναφερθεί το χαρακτηριστικό της δυνατότητας εύκολης επεξεργασίας κάποιων τιμαλφών, όπως τήξη ή τεμαχισμός, δίνοντας έτσι την ευελιξία της άμεσης και όχι τόσο ύποπτης ρευστοποίησης σε κάποιο κατάστημα ή ενεχυροδανειστήριο.

Ανάλογα με τα χρηματικά διαθέσιμα που θέλουν να νομιμοποιήσουν οι εγκληματίες που πήραν στην κατοχή τους την αντίστοιχη ποσότητα σε τιμαλφή, φαίνεται ότι επιλέγουν την ανάλογη μέθοδο. Οι εγκληματίες που επιθυμούν να νομιμοποιήσουν μεγάλες ποσότητες χρηματικών μονάδων και το πραγματοποιούν σε τακτά χρονικά διαστήματα, τείνουν να ιδρύουν επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου κοσμημάτων, με έμφαση στην αγοραπωλησία μεταχειρισμένων τιμαλφών. Οι επιχειρήσεις αυτές πληρούν όλα τα κριτήρια νόμιμης λειτουργίας και χαρακτηρίζονται από μεγάλη αληθοφάνεια στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας. Προς υποστήριξη της αληθοφάνειας αυτής, οι επιτήδαιοι προσλαμβάνουν εικονικούς πελάτες – αγοραστές και πωλητές - και τιμολογούν πλασματικά τα εμπορεύματα με τεράστια περιθώρια, ώστε τα παράνομα χρήματα, να νομιμοποιηθούν ως μεγάλα καθαρά κέρδη. Επίσης δημιουργούν επιχειρηματική ιστοσελίδα, επενδύουν σε διαφημίσεις και δέχονται ακόμα και πραγματικούς πελάτες ώστε να μην κινήσουν υποψίες (Teichmann, 2020).

Από την άλλη πλευρά οι εγκληματίες που επιθυμούν να νομιμοποιήσουν μικρότερα χρηματικά ποσά, αγοράζουν όπως και οι προηγούμενοι την αξία των χρημάτων σε τιμαλφή και

στη συνέχεια ανοικιάζουν θυρίδες –είτε οι ίδιοι, είτε προσλαμβάνουν άλλα έμπιστα άτομα – σε τραπεζικά καταστήματα. Εκεί, στις περισσότερες περιπτώσεις διατηρείται απόλυτη ανωνυμία και εχεμύθεια, ενώ σε χώρες όπως η Αυστρία ή η Ελβετία, όπου η φορολογία είναι χαμηλή, δηλώνονται κανονικά οι πραγματικές ποσότητες και αξίες, παρουσιάζοντάς τα αγαθά ως κληρονομιά από συγγενείς. Έτσι με απόλυτη ευκολία και σε βάθος χρόνου, ρευστοποιούν ή εμπορεύονται ξανά τα τιμαλφή, και τα παράνομα χρήματα τους μπορούν να μετατραπούν σε νόμιμο εισόδημα (Teichmann,2020).

Φυσικά όπως κάθε παράνομη δραστηριότητα, ενέχει σημαντικά ρίσκα για τους τελούντες τις προαναφερθείσες πράξεις. Πιο συγκεκριμένα οι αρμόδιοι ελεγκτικοί οργανισμοί και οι υπεύθυνοι επιβολής του νόμου έχουν υπόψη ότι πολλά ενεχυροδανειστήρια πραγματοποιούν τέτοιες συναλλαγές και κινούνται υποψίες. Επίσης, τυχόν λάθη και αστοχίες στις τιμολογήσεις των τιμαλφών, μπορεί να προκαλέσουν μεγάλες απώλειες κατά την διάρκεια των συναλλαγών μέχρι την τελική νομιμοποίηση των χρημάτων. Παρ'όλα αυτά σύμφωνα και με ανώνυμες συνεντεύξεις που πραγματοποίησε ο Fabian Maximilian Johannes Teichmann σε εγκληματίες που νομιμοποιούν τα χρήματα τους, θεωρούν ότι οι πιθανότητες να εντοπιστούν είναι ιδιαίτερα χαμηλές, ειδικότερα εάν χρησιμοποιούνται εικονικοί πελάτες.

5.2.2 Ξέπλυμα χρήματος μέσω του διεθνούς εμπορίου – TBML Method

Πιθανολογείται ότι η νομιμοποίηση εσόδων μέσω του εμπορίου είναι η μεγαλύτερη σε όγκο μεθοδολογία παγκοσμίως λόγω της διαβρωτικότητας του κλάδου. Εάν η επιτυχημένα εφαρμοσμένη AML πολιτική, συγκριθεί ποσοτικά με το υπέρογκο μέγεθος του παγκοσμίου εμπορίου, τα ποσοστά καταπολέμησης είναι μηδαμινά (Cassara, 2016). Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί το παράνομο εμπόριο – εισροές και εκροές – που υπολογίζεται σε 14-24% του συνολικού εμπορίου (BAFT, 2017). Το μέρος του παραπάνω ποσοστού που καταλαμβάνει το TBML δεν είναι εξακριβωμένο, αναγνωρίζεται όμως ότι η τεχνική αυτή αναπτύσσεται ραγδαία στους κόλπους των οργανωμένων εγκλημάτων, των εγκληματιών των λευκών κολάρων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Για τους παραπάνω λόγους αποτελεί μεγάλη πρόκληση για

τα σώματα επιβολής και εφαρμογής του νόμου (Cassara , 2016; Millar et al. , 2016 , Ferwerda et al., 2013 ; Unger and den Hertog, 2012; Walker and Unger , 2009;FATF,2016).

Ο Cassara (2016) καθορίζει τις τρεις βασικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται στο εμπόριο για νομιμοποίηση παράνομων εσόδων ως εξής:

- Υπερτιμολόγηση και υποτιμολόγηση εμπορευμάτων ή αποστολών των αγαθών και υπηρεσιών.

Για παράδειγμα, εάν μια κολομβιανή εγκληματική οργάνωση θέλει να νομιμοποιήσει ένα εκατομμύριο ευρώ, μπορεί να πουλήσει και να αποστείλει σε κάποιον εισαγωγέα στον Καναδά, πραγματικά εμπορεύματα αξίας 1.000 ευρώ, υπερτιμολογημένα κατά 999.000 ευρώ. Έτσι κατά την είσπραξη του ποσού, τα χρήματα πλέον είναι νόμιμα.

- Πολλαπλή τιμολόγηση αγαθών και υπηρεσιών.

Για παράδειγμα μία εταιρεία στο Μεξικό εξάγει πραγματικά εμπορεύματα αξίας 1 εκατομμυρίου πέσο στην Ευρώπη, όμως εκδίδει 10 ίδια τιμολόγια, οπότε το ποσό που παρουσιάζει ως νόμιμα έσοδα, δεκαπλασιάζεται.

- Ψευδής περιγραφή αγαθών και υπηρεσιών.

Σε αυτή την μέθοδο, οι εγκληματίες μπορεί να δηλώνουν ψευδείς τιμές, τα εμπορεύματα να είναι διαφορετικού είδους από αυτό που δηλώνεται ή ακόμα και να πραγματοποιούν εικονικές συναλλαγές μεταξύ εταιρειών χωρίς την αντιπαροχή εμπορευμάτων ή υπηρεσιών.

Έτσι συνολικά η μέθοδος TBML σε σχέση με τις άλλες μεθόδους, εντοπίζεται με τεράστια δυσκολία καθώς οι περισσότεροι θεσμοί που ασχολούνται με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων όπως η αστυνομία, τα τελωνεία, οι εισαγγελείς κ.ά. αδυνατούν να κατανοήσουν τον τρόπο δράσης (FATF , 2006).

5.2.3 Ξέπλυμα χρήματος μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Παρ' όλα τα πολύπλοκα συστήματα συμμόρφωσης που έχουν υιοθετήσει και εφαρμόζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα λόγω της παγκόσμιας κατακραυγής και των κανονισμών κατά του ξεπλύματος χρημάτων, πολλοί εγκληματίες συνεχίζουν να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες αυτών για την νομιμοποίηση παράνομων εσόδων. Η συντριπτική πλειονότητα των προσπαθειών εντοπισμού των μη συμμορφωμένων πελατών, στηρίζεται στην εύρεση και ταυτοποίηση των δικαιούχων των τραπεζικών λογαριασμών. Για τον λόγο αυτό οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί επενδύουν στην φερεγγυότητα των πελατών τους (Teichmann, 2019).

Στην πραγματικότητα όμως οι μηχανισμοί καταπολέμησης και συμμόρφωσης παρακάμπτονται με ιδιαίτερη ευκολία. Ένας τρόπος που δεν κινεί υποψίες στους ελεγκτικούς μηχανισμούς, είναι να γίνονται καταθέσεις από ενδιάμεσους και όχι από τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους. Αυτοί είναι συνήθως άνθρωποι που μπορούν να δικαιολογήσουν τις καταθέσεις με βάση τα νόμιμα εισοδήματά τους. Στην συνέχεια πραγματοποιούν νέες καταθέσεις ή μεταφορές χρηματικών ποσών στους ενδιαφερόμενους ή σε τρίτα εμπλεκόμενα πρόσωπα. Με τις πολλαπλές αυτές συναλλαγές οι ενδιαφερόμενοι αποπροσανατολίζουν τους μηχανισμούς συμμόρφωσης και σε ορισμένες περιπτώσεις δεν έχουν καμία απολύτως προσωπική επαφή με τα τραπεζικά ιδρύματα.

Ακόμα μια συνήθης πρακτική, είναι η τήρηση πολλών λογαριασμών σε διαφορετικά τραπεζικά ιδρύματα σε διαφορετικές χώρες. Έτσι ο ενδιαφερόμενος καταθέτει συχνά, μικρά χρηματικά ποσά, ώστε να μην κινηθούν υποψίες. Στην συνέχεια είτε προχωρά σε αγορές με «πλαστικό χρήμα», είτε αγοράζει συνάλλαγμα ώστε να διατηρεί ένα φυσιολογικό προφίλ πελάτη, χωρίς να κινήσει υποψίες στις ελεγκτικές αρχές.

5.2.3.1 Η περίπτωση της HSBC

Η HSBC είναι ένας από τους μεγαλύτερους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, με πάνω από 2.5 τρισεκατομμύρια σε αξία περιουσιακά στοιχεία, 89 εκατομμύρια πελάτες, 300 χιλιάδες εργαζομένους και τα κέρδη το 2011 υπολογίστηκαν στα 22 δισεκατομμύρια (Homeland Security, 2012, p.2) .

Μετά από έρευνες που ξεκίνησε η αμερικανική γερουσία, από την έκθεση που συνέταξε, προκύπτει ότι η βρετανική υπερτράπεζα HSBC με τις θυγατρικές της παγκοσμίως αποτελεί το μεγαλύτερο πλυντήριο μαύρου χρήματος και νομιμοποίησης παράνομων εσόδων προερχόμενα από εγκληματικές δραστηριότητες όπως εμπορία ναρκωτικών, εμπόριο όπλων, τρομοκρατία, εγκληματικά καρτέλ και άλλα.

Όπως διαφάνηκε από την έκθεση της Γερουσίας, οι κανόνες συμμόρφωσης και οι έλεγχοι της τράπεζας ήταν τόσο ελλιπείς και ελαστικοί, που προσέλκυσαν εγκληματίες από το Μεξικό αλλά και Σαουδάραβες που εμπλεκόταν με την Αλ Κάιντα. Πιο συγκεκριμένα, κατηγορήθηκε για μεταφορά αρκετών δισεκατομμυρίων δολαρίων προερχόμενα από παράνομο εμπόριο ναρκωτικών, από την Μεξικανική θυγατρική στην HSBC BANK USA. Επίσης δέχθηκε μεγάλο χρηματικό ποσό από την σαουδαραβική τράπεζα Al Rajihi, για την οποία προέκυψαν συσχετίσεις με τρομοκρατικές ενέργειες και οργανώσεις. Ακόμα εντοπίστηκαν αντίστοιχες περιπτώσεις με μικρότερα ποσά αλλά εξίσου ύποπτα με τραπεζικά ιδρύματα προερχόμενα από την Κούβα, την Βόρεια Κορέα, το Σουδάν, την Μιανμάρ κ.ά. (Τσιάρας, 2012).

Η παραπάνω έκθεση οδήγησε στην επιβολή προστίμου αρκετών δισεκατομμυρίων δολαρίων για ξέπλυμα χρήματος στην βρετανική τράπεζα.

5.2.4 Ξέπλυμα χρήματος μέσω της αγοράς των αντικών

Θεωρητικά, τα αντικείμενα που είναι μεγαλύτερα των 100 ετών ορίζονται ως αντίκες. Τα υπόλοιπα που είναι μεν παλαιά αλλά μικρότερα των 100 ετών ορίζονται συνήθως ως vintage. Διαχρονικά, αυτά τα αντικείμενα έχουν μεγάλο ενδιαφέρον και ζήτηση από συγκεκριμένες ομάδες αγοραστών που προτίθενται να διαθέσουν τεράστια χρηματικά ποσά, προκειμένου να αποκτήσουν τέτοιου είδους αντικείμενα. Άξιοι αναφοράς είναι οι αριθμοί των πωλήσεων που

πραγματοποιούνται διαδικτυακά ως επακόλουθο της ανάπτυξης του διαδικτύου. Το 2013 οι ηλεκτρονικές αποκλειστικά πωλήσεις σε δολάρια, υπολογίστηκαν στα 3.1 δισεκατομμύρια και συνεχίζοντας την αυξητική τάση κατέληξαν το 2018 να υπολογίζονται σε 6 δισεκατομμύρια δολάρια αξίας πωλήσεων (Lock, 2020).

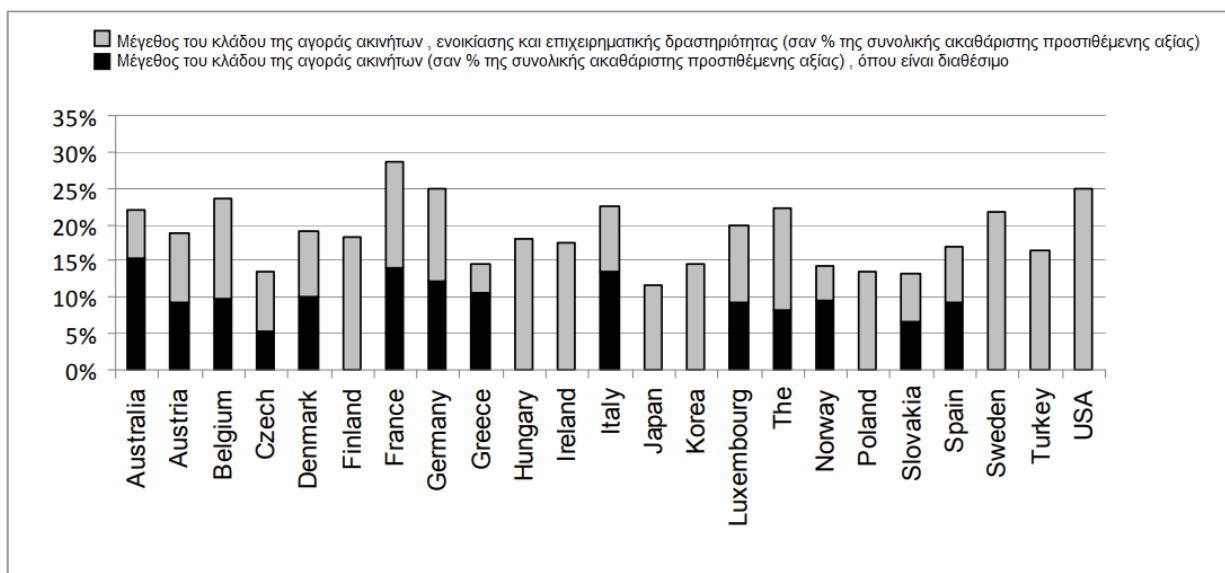
Ο ευρύτερος τομέας της αγοράς των αντικών ελκύει ιδιαίτερα τους ενδιαφερόμενους εγκληματίες που επιδιώκουν να νομιμοποιήσουν τα παράνομα έσοδά τους. Αυτό συμβαίνει λόγω της δυσκολίας καθορισμού της πραγματικής αντικειμενικής αξίας των εμπορευμάτων – αντικών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να δίνεται η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους αγοραστές ή πωλητές να καθορίσουν τις τιμές ανάλογα με τις προσωπικές προτιμήσεις τους ή υπολογισμούς. Έτσι ανάλογα με το μέγεθος των χρημάτων και την επαναληψιμότητα των συναλλαγών που επιθυμούν, πράττουν αναλόγως (Teichmann, 2019) :

- Εάν επιδιώκουν νομιμοποίηση ενός εφάπαξ ποσού, οι εγκληματίες ισχυρίζονται ότι πούλησαν κάποιες αντίκες τις οποίες κληρονόμησαν από παλαιότερες γενιές, υποστηρίζοντας τις παραπάνω συναλλαγές με αποδεικτικά στοιχεία όπως φωτογραφίες, επαγγελματικές εκτιμήσεις, συμβόλαια κ.ά..
- Εάν από την άλλη πλευρά, επιδιώκουν συνεχόμενες πράξεις νομιμοποίησης εσόδων, έχοντας συνεχή ροή χρημάτων, οι ενδιαφερόμενοι συστήνουν πραγματική επιχείρηση λιανικού εμπορίου αντικών, μέσω της οποίας αγοράζουν και μεταπωλούν τα εν λόγω αντικείμενα σε τιμές με μεγάλα περιθώρια «εικονικού» κέρδους. Οι επιχειρήσεις αυτές λειτουργούν καθ'όλα νόμιμα, έχοντας συμμορφωθεί στους κανονισμούς που διέπουν τέτοιου είδους εταιρείες, όμως στην πραγματικότητα οι περισσότερες συναλλαγές είναι εικονικές και πραγματοποιούνται παράλληλα με τις πραγματικές.

Έτσι, πραγματοποιείται νομιμοποίηση παράνομων εσόδων με μικρές χρηματικές απώλειες για τους ενδιαφερόμενους. Το παραπάνω γεγονός καθώς και η ελκυστικότητα του κλάδου, πιστοποιούνται από ανώνυμες συνεντεύξεις που πραγματοποίησε ο Fabian Teichmann σε εγκληματίες και αξιωματούχους.

5.2.5 Ξέπλυμα χρήματος μέσω της αγοράς των ακινήτων

Τα ακίνητα μπορούν να θεωρηθούν ολόκληρη αγορά, κλάδος ή βιομηχανία, ως ετήσιο ποσό συναλλαγών, ως το συνολικό ποσό των ενσώματων αντικειμένων που κατασκευάζονται ή εμπορεύονται, ως μέσο παροχής στέγασης ή άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας, ως επενδυτικές ευκαιρίες και ως χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Συνήθως αναφέρεται περισσότερο στην πραγματική πλευρά της οικονομίας όπως η κατασκευή και η εμπορία κατοικιών ή στην χρηματοοικονομική πλευρά, που αφορά το εμπόριο των χρεογράφων ακινήτων. Η σύγκριση αυτής της τεράστιας αγοράς είναι σπάνια, καθώς κάθε χώρα διαθέτει τον δικό της ιδιαίτερο τρόπο προσδιορισμού των αξιών των ακινήτων, έχει τις δικές της φορολογικές νομοθεσίες και τους κανονισμούς ώστε να καθορίσει το μέγεθος της αγοράς αλλά και να διαχωρίσει τι ανήκει στην ευρύτερη αγορά των ακινήτων ή στις υποκατηγορίες της (Unger, B., & Ferwerda, J., 2011). Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι στις περισσότερες χώρες, ο κλάδος των ακινήτων ανέρχεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10 τοις εκατό των ΑΕΠ τους.

Διάγραμμα 1 : Μέγεθος της αγοράς του κλάδου ακινήτων

Πηγή: OECD Statistics from DSI Data Service and Information (2008)

Ο τομέας της αγοράς των ακινήτων είναι κατάλληλος για τους επιτήδειους που επιθυμούν να νομιμοποιήσουν παράνομα χρήματα, καθώς έχει πολύ μεγάλη αξία, γεγονός που το καθιστά ελκυστικό για νόμιμες αλλά και παράνομες επενδύσεις (Eichholtz, 2006).

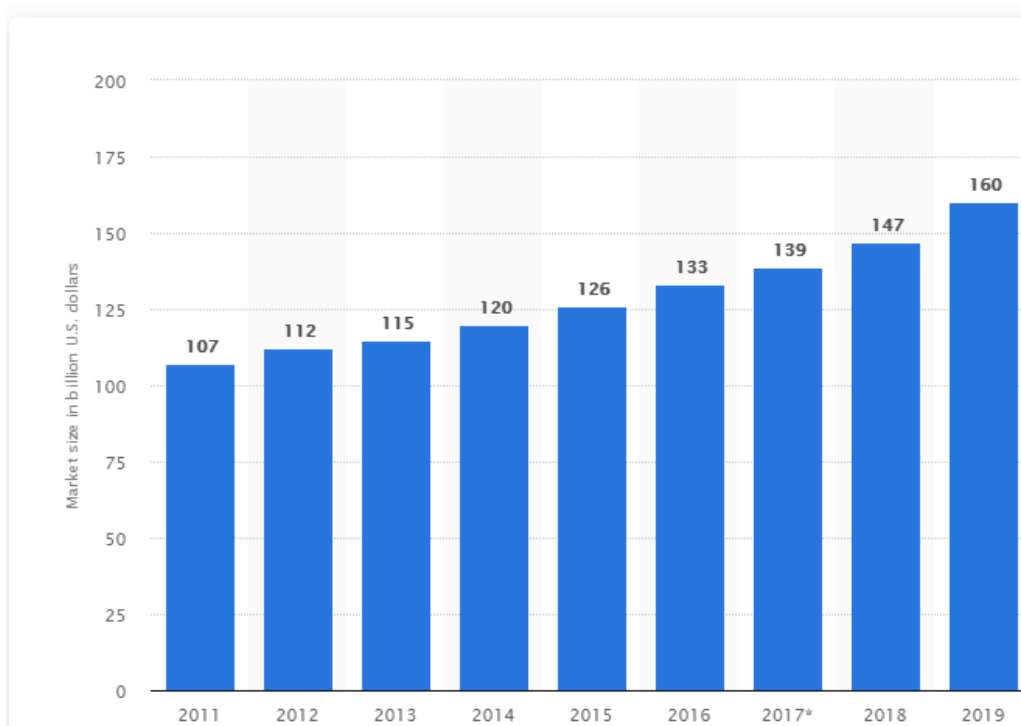
Παρακάτω παρουσιάζονται κάποια από τα χαρακτηριστικά που καθιστούν τον τομέα της αγοράς ακινήτων κατάλληλο «εργαλείο» για ξέπλυμα χρήματος (Nelen, 2008):

- Είναι ασφαλής επένδυση.
- Είναι επένδυση με ιδιαίτερο κύρος.
- Τα ακίνητα χαρακτηρίζονται από αντικειμενική αξία η οποία είναι δύσκολο να εκτιμηθεί επακριβώς.
- Είναι αγορά όπου η μεγάλη κερδοφορία είναι φυσιολογικό φαινόμενο.
- Επιτρέπεται ο διαχωρισμός μεταξύ νομικής και οικονομικής ιδιοκτησίας (εκμετάλλευσης).
- Χρησιμοποιούνται για εκμετάλλευση (ενοικίαση).
- Μπορούν να πραγματοποιηθούν παράνομες δραστηριότητες εντός ακινήτου (π.χ. εργαστήριο παραγωγής ναρκωτικών ουσιών).

Έτσι λοιπόν συμπεραίνουμε ότι η συγκεκριμένη μέθοδος είναι πιο κερδοφόρα από κάποιες άλλες, ειδικότερα όταν πρόκειται για δραστηριότητες με μακροπρόθεσμα σχέδια. Ένα παράδειγμα εφαρμογής έχει ως εξής (Teichmann, 2019): Οι ενδιαφερόμενοι αγοράζουν από ιδιώτες, κατοικίες ή εμπορικά ακίνητα τα οποία χρήζουν ανακαίνισης. Συνήθως καταβάλλουν περί το 20% της αγοράς σε μετρητά ώστε να ευνοηθούν από τυχόν φορολογικά οφέλη. Στη συνέχεια κατά την έναρξη της ανακαίνισης συνήθως καλύπτουν με μετρητά περίπου το 30% της αξίας της ανακαίνισης, ώστε να ευνοηθεί ο εργολάβος που αναλαμβάνει την ανακαίνιση και να προσφέρει γενναιόδωρη έκπτωση στον ενδιαφερόμενο. Έτσι οι εγκληματίες καταλήγουν σε αρκετά πιο κερδοφόρες συμφωνίες σε σχέση με τους νομοταγείς επενδυτές που ακολουθούν θεμιτές πρακτικές. Αφού έχουν ολοκληρωθεί όλες οι εργασίες, οι ενδιαφερόμενοι ενοικιάζουν τα ακίνητα τους συνήθως για πάνω από δεκαετία. Το παραπάνω διάστημα είναι ιδανικό για να δικαιολογηθούν αυξήσεις στις τιμές, και τελικώς σε ένα εύλογο διάστημα πωλούν τα ακίνητα αντί μεγάλου χρηματικού ποσού ώστε να νομιμοποιήσουν τυχόν παράνομα έσοδα.

5.2.6 Ξέπλυμα χρήματος μέσω των συμβουλευτικών εταιρειών

Οι εταιρείες παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών είναι ο κλάδος ή βιομηχανία που βοηθά τους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις να βελτιώσουν την απόδοσή τους, αναλύοντας τα υπάρχοντα προβλήματα και αναπτύσσοντας σχέδια ανάπτυξης. Οι οργανισμοί προσλαμβάνουν εταιρείες συμβούλων ώστε να λάβουν εξωτερικές υπηρεσίες που δεν μπορούν να παραχθούν από τους εργαζομένους ή επειδή έχουν ανάγκη από εξειδικευμένη γνώση σε θέματα όπως στρατηγική, διοίκηση λειτουργιών, χρηματοοικονομική διοίκηση, διοίκηση ανθρωπίνων πόρων, πληροφοριακή τεχνολογία κ.ά. Η αγορά των συμβουλευτικών υπηρεσιών σημειώνει αύξηση κάθε χρόνο (Mazareanu, 2020).

Διάγραμμα 2: Μέγεθος της παγκόσμιας αγοράς παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών (σε δισεκατομμύρια \$)

Πηγή: Statista.com , E. Mazareanu , 29 May 2020

Οι συμβουλευτικές εταιρείες, σύμφωνα με συνεντεύξεις που πραγματοποίησε ο Fabian Teichmann το 2019, είναι ένα ιδανικό μέσο για την νομιμοποίηση παράνομων εσόδων. Οι εγκληματίες δύνανται να συστήσουν μία νέα εταιρεία ή να αγοράσουν μία ήδη υπάρχουσα εταιρεία συμβούλων, σε μία χώρα με εξαιρετική φήμη, όπως η Ελβετία. Ακολούθως, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να συστήσουν θυγατρικές εταιρείες σε διαφορετικές χώρες, όπως το Λιχτενστάιν, τη Σιγκαπούρη, το Χονγκ Κονγκ ή τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Σε αυτές τις περιπτώσεις συνήθως προσλαμβάνονται τρίτα πρόσωπα ώστε να συστήσουν αυτές τις οντότητες, χωρίς καμία φυσική εμπλοκή του ωφελομένου εγκληματία. Στο επόμενο βήμα, αυτές οι συμβουλευτικές εταιρείες, παρέχουν πραγματικές υπηρεσίες σε αληθινούς πελάτες, ώστε να υπάρχει αληθοφάνεια στις ελεγκτικές αρχές. Για να ενισχυθεί αυτή η αληθοφάνεια προς τους αρμόδιους φορείς, οι εγκληματίες προσλαμβάνουν στις εταιρείες αυτές, συμβούλους με αξιόλογα βιογραφικά, διαθέτουν εταιρικές έδρες σε διευθύνσεις που ανήκουν πολεοδομικά σε ακριβές περιοχές και συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές. Σε συνδυασμό όμως με όλα τα παραπάνω, οι εταιρείες αυτές παρέχουν εικονικές συμβουλευτικές υπηρεσίες, σε ανύπαρκτους πελάτες στο εξωτερικό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί μία εταιρεία η οποία έχει έδρα στη Ζυρίχη και παρέχει υπηρεσίες σε πελάτες στην Ελβετία, ενώ παράλληλα προσφέρει υπηρεσίες και σε Ανατολικές χώρες της Ευρώπης. Στην ενδοχώρα όλες οι υπηρεσίες μπορούν να πιστοποιηθούν για την εγκυρότητα τους, μέσω παραστατικών ή τραπεζικών διακανονισμών και γενικότερα μέσω των εγχώριων ελεγκτικών αρχών, κάτι που δεν συμβαίνει με τις παρεχόμενες υπηρεσίες στις άλλες χώρες. Εκμεταλλευόμενοι την παραπάνω κατάσταση, οι εγκληματίες, μέσω των συμβουλευτικών εταιρειών τους, λαμβάνουν τα παράνομα έσοδα, παρουσιάζοντας τα ως νόμιμα. Για περαιτέρω ενίσχυση της αληθοφάνειας των εικονικών συναλλαγών, παρουσιάζονται ψεύτικα έγγραφα και διαπιστευτήρια ή προχωρούν ακόμα και στην πρόσληψη Ρωσόφωνου συμβούλου για να αποδείξουν την γνώση της αγοράς της Ανατολικής Ευρώπης. Έτσι δημιουργούν την εικόνα της επιτυχημένης και άρτια οργανωμένης εταιρείας παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, που δραστηριοποιείται σε παγκόσμια κλίμακα εφαρμόζοντας όλους τους κανονισμούς, ενώ στην πραγματικότητα αποτελεί το εργαλείο για την νομιμοποίηση παράνομων εσόδων (Teichmann, 2019).

5.3 Η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων στον ψηφιακό κόσμο

5.3.1 Ξέπλυμα χρήματος μέσω των κρυπτονομισμάτων

Τα κρυπτονομίσματα είναι μια ομάδα αναδυόμενων ψηφιακών χρημάτων που δημιουργήθηκαν το 2009. Το πρώτο κρυπτονόμισμα, το Bitcoin, αναπτύχθηκε από τον Satoshi Nakamoto, το οποίο αποτελεί ψευδώνυμο ενός ατόμου ή μιας ομάδας ατόμων, των οποίων η ταυτότητα δεν είναι ακόμη αναγνωρισμένη.

Κατά την τελευταία δεκαετία, το Bitcoin και άλλα κρυπτονομίσματα έχουν επηρεάσει σημαντικά το χρηματοοικονομικό γίγνεσθαι, εγκαθιδρύοντας ένα βιώσιμο νόμισμα που δεν υπάγεται σε κανένα νόμο, αλλά παράλληλα επιτρέπει πιστοποιημένες για την αυθεντικότητα και ανώνυμες μεταφορές χρημάτων (Swartz , 2014).

Εξ ορισμού, τα κρυπτονομίσματα, επιτρέπουν απευθείας συναλλαγές μεταξύ χρηστών, και δεν υπάρχει η αναγκαιότητα ύπαρξης τράπεζας ή άλλης μορφής μεσάζοντα για την υλοποίηση τους (Peters, 2015).

Αυτή η ανυπαρξία διαφάνειας, έχει συμβάλει ώστε η «μαύρη» αγορά να αναπτυχθεί, καθώς τα κρυπτονομίσματα επιτρέπουν σε μεμονωμένα άτομα να συμμετέχουν σε παράνομες χρηματοοικονομικές συναλλαγές που σε ορισμένες περιπτώσεις είναι απίθανο να ελεγχθούν (Heilman, 2016).

Το λογισμικό που χρησιμοποιείται για τα κρυπτονομίσματα, κωδικοποιείται και ελέγχεται από το "blockchain" - ένα τεράστιο δίκτυο από υπολογιστές, ικανό να επιβεβαιώνει την παραμικρή μεταφορά χρημάτων που πραγματοποιείται στην βάση δεδομένων.

Παρά το γεγονός ότι το blockchain αναγνωρίζεται επίσημα από τους θεσμούς, είναι εξαιρετικά δύσκολη η ταυτοποίηση μιας οντότητας ή μίας εταιρείας που δραστηριοποιείται και εκτελεί συναλλαγές μέσα σε αυτό.

Παρόλο που υπάρχουν κάποια ανταλλακτήρια κρυπτονομισμάτων όπως το Litecoin ή το Dash, που αν και με δυσκολία, υπάρχει η δυνατότητα εντοπισμού τους, στο επίκεντρο του

ενδιαφέροντος βρίσκονται άλλα ανταλλακτήρια όπως το Monero και το Zcash, που καταφέρνουν να αποκρύψουν κάθε είσοδο, κάνοντας τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές μη ανιχνεύσιμες και ακαθόριστες (Deerika, 2017).

Έτσι, το γεγονός ότι οι συναλλασσόμενοι με τα κρυπτονομίσματα δεν έχουν ως υποχρέωση, τη συνεργασία με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για τις συναλλαγές που πραγματοποιούν, τους επιτρέπει να αποφεύγουν εντελώς την εμπλοκή με το τραπεζικό σύστημα και τους αντίστοιχους ελεγκτικούς μηχανισμούς αυτών (Brenig et al., 2015).

Επίσης στον τομέα των κρυπτονομισμάτων, κάθε συστατικό (ή νόμισμα), ελέγχεται από μια σειρά κλειδιών που επιτρέπουν τον έλεγχο και την κατοχή. Κατά συνέπεια, ο κάτοχος του νομίσματος λαμβάνει ένα προσωπικό κλειδί, που τον εξουσιοδοτεί ως νόμιμο δικαιούχο των χρημάτων (Reid, 2011).

Μία εμπορική συναλλαγή που πραγματοποιείται με μεγάλο αριθμό χρηματικών μονάδων, δεν μπορεί να θεωρηθεί έγκυρη εάν όλα τα ιδιωτικά και δημόσια κλειδιά δεν πιστοποιήσουν την αυθεντικότητα της. Η εν λόγω πρακτική με τα κλειδιά είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για την κοινότητα των χρηστών, καθώς έτσι εξασφαλίζουν την εγκυρότητα των συναλλαγών, την παρακολούθηση των δοσοληψιών αλλά και την αποφυγή διπλής χρέωσης ή πίστωσης. Παράλληλα όμως, διατηρείται η ανωνυμία καθώς οι χρήστες δεν δημοσιοποιούν προσωπικά στοιχεία.

Μέσω των κρυπτονομισμάτων, το μόνο που απαιτείται για να μεταφερθούν χρηματικά ποσά διακρατικά, είναι η σύνδεση στο διαδίκτυο. Τα χρήματα λοιπόν, μπορούν εύκολα να μεταφερθούν μεταξύ κρατών, εντός του συστήματος κρυπτονομισμάτων καθώς δεν υπάρχει κάποια επίσημη κεντρική αρχή ώστε να ρυθμίσει τις συναλλαγές. Καθώς η τεχνολογία blockchain τροφοδοτείται από χρήστες, κάθε κόμβος θα πρέπει να διαχωριστεί από τον άλλον, ώστε να προκληθεί αποτυχία στη λειτουργία του συστήματος. Αυτή η διάταξη επιτρέπει στο σύστημα να προσαρμόζεται σε εξωτερικές διαταραχές, καθιστώντας το πιο ευάλωτο στο να μεταφέρονται παράνομα χρήματα (Levi, 2015).

Οι εικονικές εταιρείες, μέσω της χρήσης ψηφιακών νομισμάτων, δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα αυστηρούς κανονισμούς. Έτσι οι εταιρείες που παρανομούν, μετατρέπουν τα έσοδα τους σε κρυπτονομίσματα και μετέπειτα μεταφέρουν αυτά τα περιουσιακά στοιχεία οπουδήποτε στον

κόσμο ώστε να αποφύγουν τις φορολογικές αρχές. Για την απόκτηση αυτών των κρυπτονομισμάτων κατά τον Teichmann (2020) χρησιμοποιούνται τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:

1. Ο εγκληματίας “κατεβάζει” ένα ψηφιακό πορτοφόλι, το οποίο πρακτικά είναι ένα εργαλείο λογισμικού, που του επιτρέπει να στέλνει, να λαμβάνει ή να αποθηκεύει κρυπτονομίσματα στο δίκτυο των κρυπτονομισμάτων.
2. Εναλλακτικά αγοράζει κρυπτονομίσματα δια ζώσης. Αυτό πραγματοποιείται συνήθως μέσω τρίτου ατόμου ώστε να μην κινηθούν υποψίες. Το μόνο που χρειάζεται είναι ένα Crypto ATM, μία τράπεζα που πραγματοποιεί τέτοιου είδους συναλλαγές με κρυπτονομίσματα ή κάποιος λιανέμπορος που συναλλάσσει νομίσματα.
3. Ακόμα ένας άλλος τρόπος, είναι η απόκτηση δωρεάν κρυπτονομισμάτων μέσω διαδικτυακών παιχνιδιών ή διαδικτυακής εργασίας (π.χ. πραγματοποίηση ερευνών στο διαδίκτυο με ανταμοιβή).

Εν συνεχεία, αφού ο ενδιαφερόμενος αποκτήσει την ποσότητα κρυπτονομισμάτων που επιθυμεί, τα χρήματα αυτά τα στρωματοποιεί. Κατά την στρωματοποίηση, τα παράνομη προέλευσης κρυπτονομίσματα μεταφέρονται με επαναλαμβανόμενες διαδικασίες μεταξύ διευθύνσεων. Συνήθως χρησιμοποιούνται οι υπηρεσίες “mixers” και “tumblers” όπου υπάρχει χρέωση της τάξης του 3% στο συνολικό ποσό. Σημειώνεται ότι απαιτούνται ψηφιακά πορτοφόλια στο clearnet και στο darknet αντίστοιχα για τις μεταπηδήσεις των χρημάτων. Με τις επαναλαμβανόμενες μεταφορές-μεταπηδήσεις χρημάτων (hop), τα κρυπτονομίσματα αναμιγνύονται με άλλα, νόμιμη προέλευσης και τελικώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να εμπορευτούν αντίστοιχα.

Φυσικά όπως και σε κάθε μέθοδο, υπάρχουν ρίσκα και κίνδυνοι. Οι τεράστιες αυξομειώσεις στην αξία των κρυπτονομισμάτων, σε πολύ σύντομα χρονικά διαστήματα μπορεί να προκαλέσει πλήρη απαξίωση των παρανόμως αποκτηθέντων χρημάτων που έχουν μετατραπεί σε κρυπτονομίσματα. Επίσης η εμπλοκή στο darknet ενέχει πολλούς κινδύνους όπως hacking, κακόβουλα λογισμικά, αλλά υπάρχει και ανησυχία για οικονομικές ή περιουσιακές απώλειες, ακόμα και για τον κίνδυνο της σωματικής ακεραιότητας, καθώς στο darknet συμμετέχουν εγκληματίες που αποζητούν χρηματικά οφέλη με κάθε μέσο.

Παρόλα αυτά, η όλο και αυξανόμενη χρήση κρυπτονομισμάτων από εγκληματίες που ξεπλένουν παράνομα χρήματα, αναμένεται να έχει σημαντικά αρνητικές συνέπειες για τις οικονομίες σε όλο τον κόσμο. (Florea & Nitu, 2020)

5.3.2 Ξέπλυμα χρήματος μέσω της βιομηχανίας των διαδικτυακών βιντεοπαιχνιδιών

Η αγορά των βιντεοπαιχνιδιών υπολογίζεται να έχει αξία πάνω από 90 Δις δολάρια μέχρι το τέλος του 2020, ενώ οι χρήστες των βιντεοπαιχνιδιών υπολογίζονται στους 2.5 δισεκατομμύρια (WePC, 2019). Αξίζει να αναφερθεί ότι το γνωστό βιντεοπαιχνίδι Fortnite, από μόνο του διαθέτει περίπου 125 εκατομμύρια μοναδικούς, ενεργούς χρήστες μηνιαίως, με πάνω από 300 εκατομμύρια δολάρια μηνιαία έσοδα. Επίσης, σύμφωνα με την Gough (2018), το 2021 η αξία της αγοράς των βιντεοπαιχνιδιών αναμένεται να ξεπεράσει τα 138 δισεκατομμύρια δολάρια.

Όπως είναι φυσιολογικό, η ραγδαία ανάπτυξη της αγοράς των ηλεκτρονικών παιχνιδιών σε όρους χρημάτων, ενέχει σημαντικούς δυνητικούς κινδύνους διάπραξης αδικημάτων, όπως η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων μέσα από αυτά. Επίσης, ειδικοί στον χώρο του κυβερνοεγκλήματος, έχουν προειδοποιήσει ότι ο μαζικός, ανώνυμος και διαδικτυακός κόσμος των βιντεοπαιχνιδιών είναι ιδιαίτερα ελκυστικός στους εγκληματίες για ξέπλυμα χρήματος (Richet, 2013). Τα παράνομα χρήματα που νομιμοποιούνται με αυτή τη μέθοδο, προέρχονται συνήθως από διαδικτυακές απάτες και κλοπές. Λόγω της σχετικά μικρής ποσότητας χρηματικών μονάδων που οι κυβερνοεγκληματίες διοχετεύουν στην εν λόγω αγορά, οι υπεύθυνοι στις περισσότερες περιπτώσεις μένουν ποινικά ατιμώρητοι (Cloward and Abarbanel, 2020).

Χρήσιμοι Ορισμοί:

- In-game currency: Με τα νομίσματα εντός παιχνιδιού εννοούμε γενικότερα οποιοδήποτε διακριτικό ή μέσο ανταλλαγής που βασίζεται εντός παιχνιδιού (Ha et al. , 2014).
- Skins (virtual items): Αναφερόμαστε σε ψηφιακά αντικείμενα, συνήθως κοσμητικά, που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγής.
- Gold Farming: Αναφερόμαστε στα πλαίσια ενός διαδικτυακού παιχνιδιού, στην πρακτική της εντατικής απασχόλησης στο παιχνίδι, ώστε να συγκεντρωθεί συγκεκριμένο απόθεμα

ψηφιακού νομίσματος ή άλλων πολύτιμων αντικειμένων που χρησιμοποιούνται στο παιχνίδι, με σκοπό την πώληση σε άλλους χρήστες, με αντίτιμο πραγματικά χρήματα.

- **Power Leveling:** Είναι, στα πλαίσια ενός διαδικτυακού παιχνιδιού, η εντατική απασχόληση με αυτό, με σκοπό την πώληση της υπηρεσίας- έναντι πραγματικών χρημάτων- της μετάβασης από ένα επίπεδο σε ένα άλλο πιο προχωρημένο.
- **MMO-RPG (Massive Multiplayer Online – Role Playing Games):** Μαζικό διαδικτυακό παιχνίδι ρόλων πολλαπλών παιχτών, ονομάζεται ένας είδος βιντεοπαιχνιδιών ή web browser game που αναμειγνύει τα είδη βιντεοπαιχνιδιών ρόλων και μαζικών διαδικτυακών παιχνιδιών πολλαπλών παικτών (MMOG). Στα παιχνίδια αυτά μπορεί να συμμετέχει ταυτόχρονα ένας μεγάλος αριθμός παικτών και να αλληλεπιδρά σε ένα κοινό κόσμο.

Όπως είναι αναμενόμενο, οι κυβερνοεγκληματίες προσπαθούν να πραγματοποιούν συναλλαγές που χαρακτηρίζονται από ασάφεια και πολυπλοκότητα ώστε να αποφεύγουν τον εντοπισμό. Έτσι ο εγκληματίας που προσπαθεί να διοχετεύσει στην αγορά μεταμφιεσμένα χρήματα, θα μεταφέρει τα παρανόμως αποκτηθέντα από κυβερνοεγκλήματα, χρήματα του, από το ψηφιακό του πορτοφόλι (π.χ. Paypal ή Paysafe), σε άλλα ψεύτικα ψηφιακά πορτοφόλια, που δημιουργούνται και διαχειρίζονται απομακρυσμένα, μέσω κακόβουλων λογισμικών. Τα παραπάνω ψηφιακά πορτοφόλια, έχουν δικαιούχους ανυποψίαστα θύματα hacking. Στη συνέχεια, αφού έχουν διαμοιραστεί τα χρήματα σε διάφορους λογαριασμούς ψηφιακών πορτοφολιών, θα αγοραστούν από αυτούς νομίσματα εντός των παιχνιδιών (In-game currency), τα οποία χρησιμοποιούνται για συναλλαγές εντός των ψηφιακών κόσμων, των ηλεκτρονικών παιχνιδιών (π.χ. World of Warcraft Gold, League of Legend Riot Points κ.ά.). Οι παραπάνω συναλλαγές γίνονται είτε μέσω επίσημων ανταλλακτηρίων, είτε μέσω των ίδιων βιομηχανιών των παιχνιδιών (Richet,2018).

Από εκεί και πέρα, οι εγκληματίες μπορούν είτε να μεταπωλήσουν τα αντικείμενα ή νομίσματα που βρίσκονται εντός των παιχνιδιών σε άλλους χρήστες και να λάβουν πραγματικά χρήματα, μέσω νόμιμων, πλέον, συναλλαγών, είτε να επενδύσουν τα παράνομα χρήματα αγοράζοντας ψηφιακά αντικείμενα (π.χ. Skins) εντός του παιχνιδιού, ώστε να δημιουργήσουν έναν λογαριασμό παιχνιδιού μεγάλης αξίας και να τον μεταπωλήσουν ως τέτοιο με το αντίστοιχο αντίτιμο. Οι παραπάνω συναλλαγές, είτε πρόκειται για μεμονωμένα ψηφιακά αντικείμενα και νομίσματα, είτε για ολόκληρους λογαριασμούς, πραγματοποιούνται πλέον νόμιμα, μέσω

διαδικτυακών πλατφορμών αγοραπωλησιών αυτού του είδους. Φυσικά, κάθε επιπρόσθετη συναλλαγή που πραγματοποιείται, έχει το αντίστοιχο αντίτιμο αλλά παράλληλα δημιουργείται μεγαλύτερη πολυπλοκότητα, ώστε η νομιμοποίηση παράνομων χρημάτων να μην εντοπιστεί (Cloward and Abarbanel, 2020).

SUPER RARE TCG Mount Account + (lvl 120), Swift Spectral Tiger, Spectral Tiger, Blazing Hippogryph, Amani Dragonhawk + More	🕒 48 Hours	New Seller	\$ 9999.00	DETAILS	BUY NOW
WoW PvP Account - both (Swift) Spectral Tigers	🕒 24 Hours	New Seller	\$ 5000.00	DETAILS	BUY NOW
WoW Retail EU - All Classes lv. 120 - Swift Spectral Tiger - Magic Rooster - the Insane - Challenge Mode Transmogs 7	🕒 24 Hours	New Seller	\$ 4499.00	DETAILS	BUY NOW
Collector's Account! TCG Items, Feldrake & Magic Rooster, MoP/WoD Challenge Mode items, SUPER rare names, 2x Lvl.120, 3x 110, 4x 100, Original Owner	🕒 24 Hours	★★★★★ 7	\$ 3500.00	DETAILS	BUY NOW
(Original Owner) Pre-Battle.net Authenticated WoW account with a lot of additional's - See Description and armory link. Monsterably Cheap! 7	🕒 24 Hours	New Seller	\$ 2273.59	DETAILS	BUY NOW
High-End Wow Account 18x 120, 25k+ EP, 400+ Mounts, CM Waffen, Classic Rogue Alle Legendaries, Vieles nicht mehr Erhtlich, SL Epic.	🕒 24 Hours	★★★★★ 60	\$ 1200.00	DETAILS	BUY NOW

Στιγμιότυπο οθόνης από την διαδικτυακή πλατφόρμα αγοραπωλησιών *Playerauctions.com*, στην υποενότητα *World of Warcraft EU game accounts*, όπου πωλούνται ολόκληροι λογαριασμοί ηλεκτρονικών παιχνιδιών (23/09/20).

5.3.3 Το Φαινόμενο Gold Farming

Το gold farming αποτελεί ένα είδος ραγδαίως αναπτυσσόμενης διαδικτυακής αμειβόμενης απασχόλησης, που είναι ιδιαίτερα δημοφιλής στις ασιατικές χώρες και ιδιαίτερα στην Κίνα. Υπολογίζεται ότι ο κλάδος απασχολεί εκατοντάδες εργαζομένους, ενώ διακινούνται εκατοντάδες εκατομμύρια δολαρίων παγκοσμίως σε ετήσια βάση (Heeks,2008). Το φαινόμενο gold farming

είναι πρακτικά η παραγωγή ψηφιακών αντικειμένων και υπηρεσιών για χρήστες διαδικτυακών παιχνιδιών, η πώληση και εμπορευσιμότητα των οποίων χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα ελκυστική στους εγκληματίες που επιδιώκουν την νομιμοποίηση παράνομων εσόδων (Chambers-Jones,2018). Τα εργαλεία πώλησης των εν λόγω αντικειμένων ή υπηρεσιών είναι είτε νόμιμες ιστοσελίδες αγοραπωλησιών, είτε ανταλλακτήρια.

#7776839 GRANDMASTER > CHALLENGER (personal offers available) MASTER/CHALLENGER PLAYERS Server : North America Service : Duo Queue (Self-Play) > Type GrandMaster MORE INFO v	🕒 1 hours 📦 119 <input type="text" value="1"/> 1 = 347.4491461EUR	347.45EUR BUY NOW G 8325
#7776840 GRANDMASTER > CHALLENGER (personal offers available) MASTER/CHALLENGER PLAYERS Server : EU West Service : Duo Queue (Self-Play) > Type GrandMaster MORE INFO v	🕒 1 hours 📦 119 <input type="text" value="1"/> 1 = 347.4491461EUR	347.45EUR BUY NOW G 8325
#7776841 GRANDMASTER > CHALLENGER (personal offers available) MASTER/CHALLENGER PLAYERS Server : EU Nordic & East Service : Duo Queue (Self-Play) > Type GrandMaster MORE INFO v	🕒 1 hours 📦 119 <input type="text" value="1"/> 1 = 347.4491461EUR	347.45EUR BUY NOW G 8325
#7776836 MASTER > GRANDMASTER (personal offers available) MASTER/CHALLENGER PLAYERS Server : North America Service : Duo Queue (Self-Play) > Type Master MORE INFO v	🕒 1 hours 📦 119 <input type="text" value="1"/> 1 = 259.6983831EUR	259.70EUR BUY NOW G 6222

Στιγμιότυπο οθόνης από την διαδικτυακή πλατφόρμα αγοραπωλησιών g2g.com, στην υποενότητα League of Legends, όπου πωλούνται υπηρεσίες power leveling για το συγκεκριμένο διαδικτυακό βιντεοπαιχνίδι (23/09/20).

Οι gold farmers, οι εργαζόμενοι δηλαδή που παράγουν αυτές τις υπηρεσίες, λαμβάνουν πραγματικά χρήματα ως αντίτιμο. Συνήθως αυτά τα άτομα χρηματοδοτούνται από τους ενδιαφερόμενους εγκληματίες ως εξωτερικοί συνεργάτες. Το κόστος εργασίας αυτών των

παραγόμενων υπηρεσιών είναι ιδιαίτερα χαμηλό καθώς πρόκειται συνήθως για outsourcing από Ασιατικές χώρες. Αξίζει να αναφερθεί ότι η Κινεζική κυβέρνηση επένδυσε σημαντικά κονδύλια σε θέσεις εργασίας τέτοιου είδους, καθώς αυτή η νέα τάση διαδικτυακής απασχόλησης εξασφαλίζει τα προς το ζην για μεγάλο αριθμό Κινέζων πωλητών (Ge,2006).

Αφού στη συνέχεια έχει παραχθεί η υπηρεσία ή το ψηφιακό αντικείμενο και τίθεται προς πώληση, τα κέρδη είναι πολλαπλάσια από την χρηματοδότηση που έγινε στους επαγγελματίες gold farmers, ενώ τα έσοδα εισπράττονται ως πραγματικά χρήματα μέσω των πλατφορμών και πρακτικά έχουν νομιμοποιηθεί. Αν και κάποιες χώρες απαγορεύουν τέτοιου είδους συναλλαγές, άλλες χώρες όπως η Κίνα υπερασπίζονται τους εργαζομένους αυτού του κλάδου, καθώς ενισχύεται η απασχόληση.

5.3.4 Ξέπλυμα Χρήματος μέσω του διαδικτυακού τζόγου

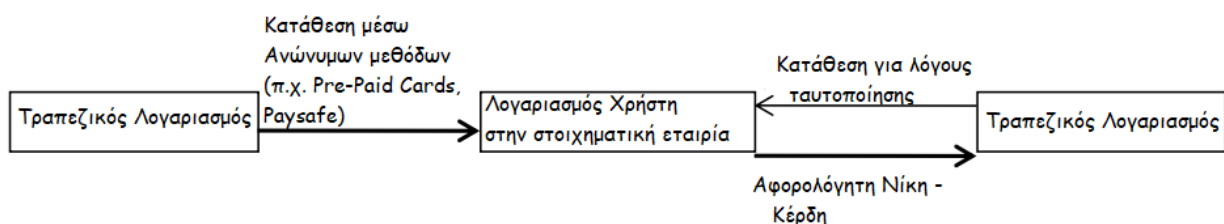
Η παγκόσμια αγορά τυχερών παιχνιδιών στο διαδίκτυο, αναμένεται να έχει αξία μεγαλύτερη από 92,9 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ το 2023. Το τρέχον μέγεθος της αγοράς είναι σχεδόν 59 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, πράγμα που σημαίνει ότι η αξία προβλέπεται να διπλασιαστεί τα επόμενα χρόνια (Lock,2020). Ο διαδικτυακός τζόγος αποτελεί το πλέον κατάλληλο εργαλείο για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για τους παρακάτω τρεις λόγους (Fiedler, 2013):

1. Στον κλάδο αυτόν, πραγματοποιείται ένας γιγαντιαίος όγκος συναλλαγών με αμέτρητες και συνεχείς ταμειακές ροές. Τα χαρακτηριστικά αυτά κρίνονται ιδιαίτερα χρήσιμα για την «μεταμφίεση» των χρημάτων ως νόμιμα.
2. Στον τζόγο δεν περιλαμβάνονται φυσικά προϊόντα, καθιστώντας την παρακολούθηση της ροής χρημάτων και την δυνατότητα διαχωρισμού των πραγματικών από τα εικονικά κέρδη, ιδιαίτερα δύσκολες διαδικασίες.
3. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, τα κέρδη που προκύπτουν από τον διαδικτυακό τζόγο είναι αφορολόγητα, ειδικά όταν πρόκειται για σχετικά μικρά έως μεσαία χρηματικά ποσά.

Και τα τρία παραπάνω χαρακτηριστικά καθιστούν τον τζόγο ιδιαίτερα ελκυστικό για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι δύο πρώτες περιπτώσεις, πρακτικά ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο εντοπισμού, ενώ η τρίτη περίπτωση επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο εγκληματία να περιορίσει σημαντικά το κόστος της διαδικασίας ξεπλύματος χρήματος, ιδιαίτερα σε σύγκριση με άλλες κοστοβόρες τεχνικές.

Αν και διακρίνονται τρεις επιμέρους διαφορετικές κατηγορίες ξεπλύματος παράνομων χρημάτων, στο κεφάλαιο αυτό θα αναλυθεί η περίπτωση στην οποία πραγματοποιείται μία παράνομη συναλλαγή, στην συνέχεια πραγματοποιείται η νομιμοποίηση των παράνομων εσόδων μέσω στοιχημάτων και ακολουθεί η πληρωμή. Η παραπάνω κατηγορία είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη στους κύκλους των εμπόρων ναρκωτικών και όπλων ώστε να διοχετεύσουν στο οικονομικό σύστημα τα παράνομα έσοδα τους (Fiedler, 2013).

Το πρώτο βήμα είναι να μεταφερθεί ένα μικρό χρηματικό ποσό από έναν νόμιμο τραπεζικό λογαριασμό σε έναν λογαριασμό «παίχτη» σε διαδικτυακή στοιχηματική εταιρεία. Αυτό το βήμα αποτελεί προϋπόθεση από τις στοιχηματικές εταιρείες για την αναγνώριση και επαλήθευση των στοιχείων του χρήστη. Στο δεύτερο βήμα, ο ενδιαφερόμενος καταθέτει στον διαδικτυακό λογαριασμό του, τα παράνομα προέλευσης χρήματά του μέσω προπληρωμένων καρτών ή μέσω άλλης ανώνυμης μεθόδου. Στο τρίτο βήμα, τα χρήματα αποσύρονται στον νόμιμο τραπεζικό λογαριασμό του ενδιαφερόμενου ως υποτιθέμενα αφορολόγητα κέρδη.

Διάγραμμα ροής 1: Διάγραμμα Ροής χρημάτων για περιπτώσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω διαδικτυακού τζόγου (Fiedler, 2013).

Ως εκ τούτου, τα διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την νομιμοποίηση χρημάτων από παράνομες δραστηριότητες με ευκολία. Ως εργαλεία για την νομιμοποίηση μικρών και μεσαίων χρηματικών μεγεθών, ενδείκνυνται οι πάροχοι διαδικτυακών υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών που δεν υπόκεινται σε ιδιαίτερα αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο. Για μεγαλύτερα ποσά, συνηθίζεται η χρήση μεγάλων διαδικτυακών καζίνο. Σε κάθε περίπτωση, τα διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια φαίνεται να «ταράζουν τα νερά» στο ήδη δυναμικό φαινόμενο του ξεπλύματος παράνομων εσόδων, καθώς αυξάνουν την κερδοφορία και κατά συνέπεια ευνοούν την τέλεση εγκληματικών ενεργειών.

5.4 Συμπεράσματα

Όπως παρατηρήσαμε παραπάνω, οι εγκληματίες που επιδιώκουν την νομιμοποίηση των παράνομων εσόδων τους, εφευρίσκουν συνεχώς νέες μεθόδους και τεχνικές. Η τεχνολογία, η ανωνυμία και η πολυπλοκότητα φαίνεται να είναι τα εργαλεία που ευνοούν το ξέπλυμα χρήματος. Τα μεγάλα κεφάλαια που διαθέτουν, μπορούν να τους εξασφαλίσουν την τεχνογνωσία και τα μέσα για το πράξουν. Τα ποσοστά καταπολέμησης τέτοιων περιπτώσεων είναι σχετικά χαμηλά. Για την καταπολέμηση τέτοιων φαινομένων διαφαίνεται να είναι επιτακτική η ανάγκη παγκόσμιας συνεργασίας των αρμόδιων κρατικών θεσμών αλλά και ο περιορισμός των αρμοδιοτήτων των ιδιωτικών φορέων όπως οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί. Ο ρόλος των ιδιωτικών φορέων πρέπει να περιοριστεί στην παροχή σημαντικών πληροφοριών και τεχνογνωσίας, καθώς η επίτευξη κερδών ταυτίζεται με τις εξυπηρετήσεις που μπορούν να παρέχουν στους πελάτες τους, ακόμα και εάν τα χρήματα είναι παράνομης προέλευσης. Επίσης η συνεχής εκπαίδευση και επιμόρφωση των αρμόδιων υπαλλήλων, των ελεγκτικών αρχών είναι απαραίτητη καθώς υπάρχει συνεχής εξέλιξη και χρήση υψηλής τεχνολογίας στους κόλπους των εγκληματιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

6.1 Συμπεράσματα

Κατά την ολοκλήρωση της παρούσης διπλωματικής εργασίας, και μετά από την μελέτη και ανάλυση της επιλεγμένης επιστημονικής αρθρογραφίας και βιβλιογραφίας μπορούμε να αναφέρουμε τα συμπεράσματα στα οποία καταλήξαμε. Από την έρευνα των διαθέσιμων στοιχείων, το βασικότερο συμπέρασμα που απορρέει, είναι ότι το ξέπλυμα χρήματος αποτελεί ένα νοσηρό και δυναμικό φαινόμενο, το οποίο εξελίσσεται και επεκτείνεται με ταχείς ρυθμούς. Βέβαια το φαινόμενο αυτό δεν είναι πρόσφατο. Υφίσταται εδώ και πολλές δεκαετίες και απασχολεί τα κράτη σε παγκόσμια κλίμακα, διαβρώνοντας τα θεμέλια των οικονομιών αλλά και των κοινωνιών ευρύτερα. Αλλά σήμερα, τα κυκλώματα ξεπλύματος χρήματος φαίνεται ότι αξιοποιούν σύγχρονα τεχνολογικά εργαλεία και εφαρμόζουν καινοτομικές τεχνικές ώστε να επιτύχουν τους σκοπούς τους.

Έτσι, το γεγονός ότι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στις περισσότερες περιπτώσεις δεν περιορίζεται σε στενά εθνικά και κρατικά όρια, αλλά κλονίζει το παγκόσμιο γίνεσθαι με τις πολύπλοκες διαδικασίες που το συνοδεύουν, οδηγεί στην ανάγκη μιας αποτελεσματικής διακρατικής συνεργασίας για την αποτελεσματική αντιμετώπισή του. Τα κράτη και οι ελεγχόμενες από αυτά, ελεγκτικές ή εποπτικές αρχές πρέπει να ανταλλάσσουν τις σχετικές πληροφορίες μεταξύ τους ώστε να επιτύχουν τον κοινό σκοπό τους, δηλαδή την καταστολή του εγκλήματος του ξεπλύματος χρήματος. Για να συμβεί αυτό, οι θεσμοί και οι κυβερνήσεις πρέπει να παραμερίσουν τις όποιες στρατιωτικές, πολιτικές και ιδεολογικές διαφορές, αφήνοντας τες σε δεύτερη μοίρα, ώστε να επιτευχθεί αгаστή συνεργασία στον εν λόγω τομέα.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι εγκληματίες που επιδιώκουν να μεταμφιέσουν τα παράνομα χρήματα τους, εξελίσσουν διαρκώς τις τεχνικές που χρησιμοποιούν ώστε να αποφύγουν τις ελεγκτικές και διωκτικές αρχές, που αποτελούν για αυτούς τροχοπέδη στις διεργασίες τους. Στον αντίποδα, οι διωκτικές και ελεγκτικές αρχές στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και σε παγκόσμια κλίμακα, είναι αναγκασμένες υπό αυτές τις συνθήκες, να βελτιώνουν και να εκσυγχρονίζουν

αντίστοιχα τις μεθόδους καταπολέμησης του φαινομένου του ξεπλύματος χρήματος. Προς ενίσχυση του έργου αυτών των αρχών, τα κράτη νομοθετούν σχετικά με την καταστολή των εγκλημάτων αυτών. Σε πολλές περιπτώσεις όμως αυτό γίνεται ετεροχρονισμένα, με τα αποτελέσματα της καταπολέμησης να μην είναι ενθαρρυντικά. Έτσι, φαίνεται να είναι απαραίτητη η στελέχωση των εποπτικών αρχών και ελεγκτικών μηχανισμών με άτομα τα οποία διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και ικανότητες που σχετίζονται με την νομιμοποίηση παράνομων εσόδων, εξοπλίζοντας τους παράλληλα με σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή. Τέλος ο Teichmann (2019), προτείνει να περιοριστούν οι αρμοδιότητες επί των ελεγκτικών διαδικασιών, που έχουν ιδιωτικές οντότητες, όπως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι τράπεζες, αφού υπάρχει το ενδεχόμενο να τις εκμεταλλευθούν προς όφελός τους, και παράλληλα να εξουσιοδοτηθούν επαρκέστερα οι κρατικοί φορείς και οι υπηρεσιακοί θεσμοί.

6.2 Περιορισμοί

Κατά την συγγραφή της παρούσας διπλωματικής εργασίας παρουσιάστηκαν περιορισμοί τόσο σχετικά με την θεωρητική προσέγγιση του φαινομένου όσο και με τις μελέτες και έρευνες σχετικά με τις μεθόδους και τεχνικές νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ο πιο βασικός περιορισμός ήταν ότι στην ελληνική βιβλιογραφία και στην αρθρογραφία των επιστημονικών περιοδικών, παρατηρούνται σημαντικά κενά στην ακαδημαϊκή έρευνα. Πιο συγκεκριμένα τα περισσότερα διαθέσιμα ελληνικά συγγράμματα έχουν εκδοθεί την προηγούμενη δεκαετία. Αυτό ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι στην Ελλάδα το φαινόμενο του ξεπλύματος χρήματος δεν απασχολούσε ιδιαίτερα το κοινωνικό σύνολο, κάτι όμως που αναμένεται να αλλάξει στο άμεσο μέλλον καθώς το θέμα αυτό φαίνεται να έρχεται στο προσκήνιο τόσο από την ελληνική πολιτική ηγεσία, όσο και από την Ευρωπαϊκή Ένωση αφού αντιλήφθηκαν τη σοβαρότητά του και τις συνέπειες που έχει. Ένας άλλος περιορισμός ήταν ότι λόγω της φύσης του φαινομένου και της μυστικότητας που διέπει τους εγκληματίες, καθίσταται δύσκολη η έρευνα σε διεθνές επίπεδο όσον αφορά τις τελευταίες τεχνολογικές εξελίξεις και καινοτομίες που εφαρμόζουν ώστε να μεταμφιέσουν τα παράνομα χρήματα τους.

6.3 Προτάσεις για Μελλοντική Έρευνα

Οι μελλοντικές έρευνες που τυχόν θα πραγματοποιηθούν γύρω από το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, δύνανται να χρησιμοποιήσουν ως βάση την εν λόγω διπλωματική εργασία και την υπάρχουσα βιβλιογραφία, προσθέτοντας νέα δεδομένα και αναλύσεις, μιας και το φαινόμενο είναι δυναμικό και συνεχώς εξελίσσεται. Πιο συγκεκριμένα θα μπορούσε να γίνει μία σε μεγαλύτερο βάθος επιστημονική διερεύνηση μιας συγκεκριμένης σύγχρονης μεθόδου ξεπλύματος χρημάτων (μέσω διαδικτυακών βιντεοπαιχνιδιών ή μέσω κρυπτονομισμάτων). Ακόμη, μία πρόταση με ερευνητικό ενδιαφέρον είναι η ανάλυση μεθόδων και τεχνικών που χρησιμοποιούν οι εγκληματίες στα στενά όρια του Ελληνικού κράτους, μιας και υπάρχει ελάχιστος αριθμός ερευνών γύρω από το θέμα. Τέλος, θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη στο μέλλον μία μελέτη σχετικά με το κατά πόσο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί η τεχνητή νοημοσύνη και τα σύγχρονα υπολογιστικά συστήματα στον αγώνα της καταπολέμησης του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

Δημήτραινας Γ. (2002), Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος: Ζητήματα Εφαρμογής του Ν.2331/1995, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

Καμπέρου-Ντάλτα Ε.(2009), Ο Ν.3691/2008 για το Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος: Ερμηνευτική Προσέγγιση του Νόμου & Διεθνές Ποινικό Πλαίσιο, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας

Κάτσιος Σ. (2008), Το Οικονομικό Έγκλημα στην Αρχιτεκτονική των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων: Τα Πρότυπα ως Εργαλεία της Σύγχρονης Διακυβέρνησης, Εκδόσεις Παπαζήση

Κάτσιος Σ., (1998), Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος: Η Γεωπολιτική του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Συστήματος: Το Φαινόμενο της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, Εκδόσεις Σάκκουλας

Τραγάκης Γ. (1996), Οργανωμένο Έγκλημα και Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

Τσιρίδης Π.. (2009), Ο Νέος Νόμος για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν 3691/2008), Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Moore R. (2005), Cybercrime: Investigating High-technology Computer Crime, Cleveland, Mississippi: Anderson Publishing

Unger, B., and Ferwerda, J. (2011), Money Laundering in the Real Estate Sector, Edward Elgar Publishing

Warren G. Kruse and Jay G. Heiser (2002), Computer Forensics: Incident Response Essentials , Addison-Wesley

Ελληνική Αρθρογραφία

Καραδήμας Θ. και Καραδήμα Π. (2015), “Τεχνικές Ξεπλύματος Χρήματος και τα Μέτρα Πρόληψης των Ελληνικών Τραπεζών, e-Περιοδικό Επιστήμης & Τεχνολογίας, Vol 10, No 2

Ξενόγλωσση Αρθρογραφία

Carback, Joshua. (2018). Cybersex Trafficking: Toward a More Effective Prosecutorial Response. Criminal law bulletin. 54.

Chambers-Jones C. (2018), “Money Laundering in a Virtual World”, In: King C., Walker C., Gurulé J. (eds) The Palgrave Handbook of Criminal and Terrorism Financing Law. Palgrave Macmillan, Cham., ,pp. 165-182.

https://www.researchgate.net/publication/324969980_Money_Laundering_in_a_Virtual_World

Cloward, J. Gregory and Abarbanel, Brett L. (2020) "In-Game Currencies, Skin Gambling, and the Persistent Threat of Money Laundering in Video Games," *UNLV Gaming Law Journal*: Vol. 10 : Iss. 1 , Article 6, pp. 105-115. Available at: <https://scholars.law.unlv.edu/glj/vol10/iss1/6>

Fiedler, Ingo. (2013), “Online Gambling as a Game Changer to Money Laundering?” . SSRN Electronic Journal. 10.2139/ssrn.2261266.

Florea, I. and Nitu, M. (2020), “Money Laundering Through Cryptocurrencies” , The Romanian Economic Journal, no. 76.

Hataley, T. (2020), "Trade-based money laundering: organized crime, learning and international trade", *Journal of Money Laundering Control*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print.

<https://doi.org/10.1108/JMLC-01-2020-0004>

Naheem, M.A. (2016), "Risk of money laundering in the US: HSBC case study", *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 19 No. 3, pp. 225-237. <https://doi.org/10.1108/JMLC-01-2015-0003>

Teichmann, F. (2020), “Recent trends in money laundering”. *Crime Law Soc Change* 73, 237–247 (2020). <https://doi.org/10.1007/s10611-019-09859-0>

Teichmann, F.M.J. (2020), "Money laundering in the jewellery business", Journal of Money Laundering Control, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print.

<https://doi.org/10.1108/JMLC-03-2018-0020>

Teichmann, F.M.J. and Falker, M.-C. (2020), "Money laundering via cryptocurrencies – potential solutions from Liechtenstein", Journal of Money Laundering Control, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JMLC-04-2020-0041>

Teichmann, Fabian & Falker, Marie-Christin. (2020), "Money Laundering Through Cryptocurrencies", 10.1007/978-3-030-39319-9_57.

Ιστοσελίδες / Διαδικτυακοί Τόποι

www.aade.gr

www.bankofgreece.gr

www.coe.int

www.dw.com

www.egmontgroup.org

www.eur-lex.europa.eu

www.europol.europa.eu

www.fatf-gafi.org

www.g2g.com

www.hcmc.gr

www.tovima.gr

www.kathimerini.gr

www.lexology.com

www.playerauctions.com

www.statista.com

www.taxheaven.gr

Άλλες Πρωτογενείς Πηγές

Νεγκάκης Χ. (2020), Πανεπιστημιακές Διαλέξεις στα πλαίσια του μαθήματος «Σύγχρονα Θέματα Χρηματοοικονομικής Λογιστικής» του Β' Εξαμήνου του Π.Μ.Σ. στη Λογιστική & Χρηματοοικονομική